

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри обліку та аудиту

Кратт О.А.

«_____» _____ 2021 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ВИПУСКНИКА ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 071 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»
ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «ОБЛІК І АУДИТ»

Тема: «Облік і аналіз доходів від операційної діяльності авіаційного підприємства»

Виконавець: студент гр. ОА-415Б Невінчаний Микола Сергійович
(студент, група, прізвище, ім'я, по-батькові)

Керівник: к.е.н., доцент Афанас'єва Інна Іванівна
(науковий ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по батькові)

Нормоконтролер _____ Афанас'єва І.І.
(підпис) (ПІБ)

КИЇВ 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра обліку та аудиту
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітня програма «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри обліку та аудиту
_____ (О.А. Крафт)

« ____ » _____ 2021 р.

ЗАВДАННЯ

на виконання випускної роботи
Невінчаного Миколи Сергійовича
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи: «Облік і аналіз доходів від операційної діяльності авіаційного підприємства» затверджена наказом по НАУ від «14» квітня 2021 р. № 597/ст.

2. Термін виконання роботи з «17» травня 2021 р. до «16» червня 2021р.

3. Вихідні дані роботи: нормативно-правові документи, фінансова звітність ДП «Антонов», первинні документи, облікові реєстри синтетичного обліку, Наказ про облікову політику, установчі документи підприємства

4. Зміст пояснювальної записки: 1 ОБЛІК ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «АНТОНОВ». 2 АНАЛІЗ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «АНТОНОВ»

5. Перелік обов'язкового ілюстративного матеріалу: Лист 1 Визнання доходів за принципом нарахування. Лист 2 Критерії оцінки доходів. Лист 3 Класифікація доходів відповідно до П(С)БО 15 та МСБО 18. Лист 4 Класифікація доходів господарюючого суб'єкта. Лист 5 Графік надходження до бухгалтерії первинних документів з обліку доходів від реалізації продукції. Лист 6 Статті доходів від операційної діяльності Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід). Лист 7 Динаміка показників формування фінансового результату від операційної діяльності ДП «Антонов» за 2018-2020 роки. Лист 8 Аналіз динаміки доходів від операційної діяльності ДП «Антонов» за показниками за кожний квартал 2020 року. Лист 9 Аналіз рентабельності реалізації продукції ДП «Антонов».

6. Календарний план-графік

№ з/п	Завдання	Термін виконання етапу роботи	Примітка
1	Написання та оформлення матеріалів першого розділу випускної роботи та надання його керівнику	17.05.2021 р.- 27.05.2021 р.	
2	Написання та оформлення матеріалів другого розділу випускної роботи і надання його керівнику	28.05.2021 р.- 06.05.2021 р.	
3	1. Узгодження випускної роботи з науковим керівником. 2. Проходження нормоконтролю. 3. Отримання рецензії та відгуку на випускну роботу. 4. Перевірка випускної роботи на плагіат. 5. Підготовка виступу.	07.05.2021 р.- 13.02.2021р.	
5	1. Переплетення випускної роботи. 2. Подання випускної роботи та супровідних документів секретарю ЕК.	14.12.2021 р.- 16.02.2021р.	

7. Консультація з окремих розділів:

Розділ	Консультант (посада, ПІБ)	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
РОЗДІЛ 1	доцент Афанас'єва І.І.		
РОЗДІЛ 2	доцент Афанас'єва І.І.		

8. Дата видачі завдання «17» травня 2021 р.

Керівник Афанас'єва І.І.
(П.І.Б.)

_____ (підпис)

Завдання прийняв до виконання Невінчаний М.С. _____ (підпис)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка до випускної роботи «Облік і аналіз доходів від операційної діяльності авіаційного підприємства»: 65 с., 16 рис., 15 табл., 35 літературних джерела.

ДОХОДИ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ОБЛІК, АНАЛІЗ, ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ, ФІНАНСОВИЙ РЕЗУЛЬТАТ, ЧИСТИЙ ДОХІД

Мета роботи полягає у обґрунтуванні теоретико-методичних та практичних аспектів обліку та аналізу доходів від операційної діяльності авіаційного підприємства.

Об'єкт дослідження: процес бухгалтерського обліку та аналізу доходів від операційної діяльності авіаційного підприємства.

Предмет дослідження: сукупність теоретико-методичних та практичних підходів щодо бухгалтерського обліку та аналізу доходів від операційної діяльності авіаційного підприємства.

Методи дослідження: наукового узагальнення, індукція та дедукція, порівняння, морфологічного аналізу, систематизації, логічного узагальнення, метод системного аналізу.

Інформаційними джерелами: законодавчі та нормативні акти, що регламентують бухгалтерський облік доходів від операційної діяльності, матеріали наукових конференцій і досліджень, інформація друкованих та електронних періодичних видань.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування пропозицій щодо підвищення ефективності процесу обліку та аналізу доходів від операційної діяльності авіаційних підприємств.

Апробація результатів дослідження: публікація тез доповіді у збірнику матеріалів X Міжнародної науково-практичної он-лайн конференції «Актуальні проблеми і тенденції розвитку бухгалтерського обліку та аудиту» (15 квітня 2021 р.) на тему «Determination of income according to national and international standards» (С. 70-73).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1 ОБЛІК ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «АНТОНОВ».....	9
1.1 Визнання, оцінка та класифікація доходів від операційної діяльності підприємства.....	9
1.2 Інформаційне забезпечення та завдання обліку доходів від операційної діяльності підприємства.....	22
1.3 Синтетичний облік доходів від операційної діяльності та відображення інформації у фінансовій звітності ДП «Антонов».....	29
2 АНАЛІЗ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «АНТОНОВ»...	39
2.1 Методичні аспекти аналізу доходів від операційної діяльності підприємства.....	39
2.2 Методика аналізу доходів від операційної діяльності ДП «Антонов».....	46
2.3 Аналіз показників рентабельності реалізації продукції авіаційного підприємства.....	51
ВИСНОВКИ.....	59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62
ДОДАТКИ.....	66

ВСТУП

Сучасні умови глибокої кризи економіки та нестабільних економічних відносин ставлять під загрозу прибутковість діяльності виробничих підприємств, для яких основними показниками формування прибутку є отримані доходи від реалізації продукції, виконання робіт або надання послуг. У зв'язку з цим зростає значення доходів від операційної діяльності як об'єкта бухгалтерського обліку, правильності їх оцінки, визнання, відображення інформації про них у первинних документах, облікових регістрах та фінансовій звітності. Не менш важливим є аналіз стану та руху доходів від операційної діяльності, який забезпечує систему управління інформацією, необхідною для прийняття управлінських рішень.

У країнах з розвинутою економікою прибуток являється інструментом суттєвого впливу на економічні інтереси господарюючих суб'єктів в системі прийняття управлінських рішень. Він відображає кінцеві результати фінансово-господарської діяльності, ефективного використання ресурсів.

Стратегія розвитку господарюючого суб'єкта полягає у максимізації прибутку підприємства, що може бути досягнуто за рахунок отримання максимальної величини доходу від усіх видів діяльності або зменшення витрат підприємства. Розвиток діяльності, застосування сучасних технологій управління та прийняття управлінських рішень, розширення ринків збуту продукції, робіт, послуг дозволяють збільшити доходи від операційної діяльності та сприяють зростанню прибутку від певних видів діяльності.

Методологічним питанням обліку та аналізу доходів від операційної діяльності суб'єктів господарювання приділи увагу наступні провідні вчені-економісти: Ф.Ф. Бутинець, В.В. Сопко, Н.М. Малюга, І.А. Білобжецький, М.Т. Білуха, Б.І. Валуєв, А. М. Герасимович, З.В. Гуцайлюк, В.П. Завгородній, А.М. Кузьмінський, В.М. Онищук, Є.В.Мних, М.С. Пушкар, В.С. Рудницький, В.В. Сопко, В.О. Шевчук.

Мета випускної роботи – обґрунтування теоретико-методичних та практичних аспектів обліку та аналізу доходів від операційної діяльності авіаційного підприємства.

Для досягнення поставленої мети визначені та вирішені наступні завдання:

- розглянуто питання визнання, оцінки та класифікації доходів від операційної діяльності;

- уточнено інформаційне забезпечення та завдання обліку доходів від операційної діяльності;

- визначено особливості синтетичного обліку доходів від операційної діяльності авіаційного підприємства та відображення інформації у фінансовій звітності ДП «Антонов»;

- розкрито методичні аспекти аналізу доходів від операційної діяльності підприємства;

- здійснено аналіз доходів від операційної діяльності ДП «Антонов»;

- проведено аналіз показників рентабельності реалізації продукції авіаційного підприємства.

Об'єкт дослідження - процес бухгалтерського обліку та аналізу доходів від операційної діяльності авіаційного підприємства.

Предмет дослідження - сукупність теоретико-методичних та практичних аспектів обліку і аналізу доходів від операційної діяльності підприємства авіаційної галузі.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та виконання поставлених завдань використовувалися наступні загальнонаукові та спеціальні методи: наукового узагальнення, індукція та дедукція, порівняння, морфологічного аналізу, систематизації, логічного узагальнення, метод системного аналізу.

Інформаційні джерелами: закони України, національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, наукові праці, спеціалізовані видання, фінансова звітність ДП «Антонов».

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості застосування підприємствами авіаційної галузі наданих пропозицій щодо підвищення ефективності бухгалтерського обліку та аналізу доходів від операційної діяльності авіаційного підприємства.

Апробація результатів дослідження. Опубліковано тези доповіді у збірнику матеріалів X Міжнародної науково-практичної он-лайн конференції «Актуальні проблеми і тенденції розвитку бухгалтерського обліку та аудиту» (15 квітня 2021 р.) на тему «Determination of income according to national and international standards» (С. 70-73).

Структура, зміст та обсяг випускної роботи. Випускна робота складається із вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст кваліфікаційної роботи розкрито на 63 сторінках друкованого тексту, у тому числі 15 таблиць, 16 рисунків та 3 додатки. Список використаних джерел містить 35 найменувань.

1 ОБЛІК ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «АНТОНОВ»

1.1 Визнання, оцінка та класифікація доходів від операційної діяльності підприємства

Основною метою та показником діяльності суб'єктів господарювання є одержаний прибуток, який формується співставленням доходів від різних видів діяльності та витрат, понесених для одержання таких доходів. При цьому основним видом доходу більшості виробничих підприємств, до яких відноситься авіаційні підприємства, є дохід від операційної діяльності, тобто від реалізації продукції, виконаних робіт та наданих послуг. Тому удосконалення бухгалтерського обліку доходів від операційної діяльності має важливе значення для підвищення ефективності господарювання та прибутковості основної діяльності виробничих підприємств.

Інформація, що формується в системі бухгалтерського обліку, вважається міжнародною мовою бізнесу тому, що показники фінансової звітності є зрозумілими для власників та інвесторів. Облікові категорії широко використовують менеджери, власники, інвестори, юристи, фінансисти, економісти, тобто усі учасники економічних процесів та відносин. При цьому основним джерелом достовірної інформації про стан та рух майна підприємства, отримані фінансові результати та їх розподіл, що необхідна користувачам для оцінки фінансового стану та фінансової стійкості суб'єкта господарювання, є облікові дані, які забезпечують:

- контроль за наявністю, рухом та раціональним використанням господарських засобів;
- одержання повної інформації про господарські операції та процеси, одержані фінансові результати діяльності;

- своєчасне попередження та усунення виявлених негативних фактів у фінансово-господарській діяльності;
- мобілізацію резервів підвищення ефективності господарювання;
- своєчасне погашення заборгованості тощо [1].

Доходи можуть виникати в результаті операційної, фінансової та інвестиційної діяльності (рис. 1.1).

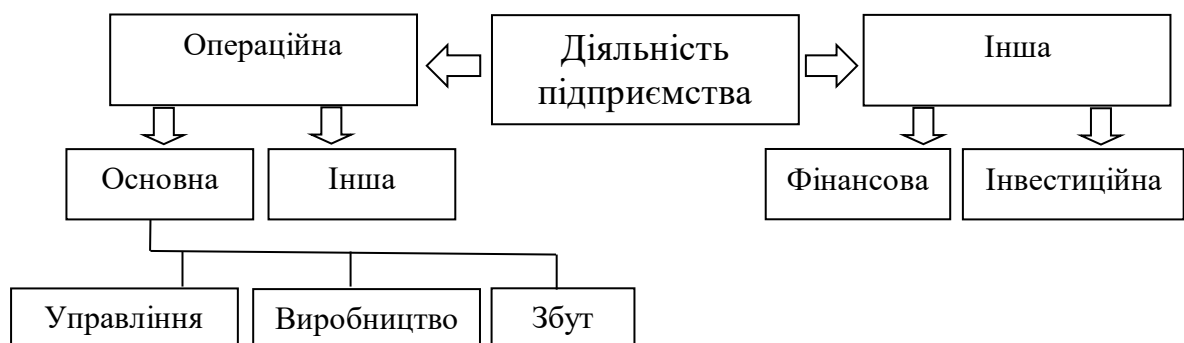

Рис. 1.1. Класифікація видів діяльності підприємства

Джерела: [2]

Основна діяльність представляє собою здійснення операцій, які пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (робіт, послуг), що є метою створення бізнесу та забезпечує основну частину доходів підприємства. Доходи, пов'язані з основною діяльністю, розрізняють за функціями: управління, виробництво, збут та інші (аналогічно до витрат). Залежно від місця виникнення розрізняють доходи центрів інвестицій, центрів доходів, центрів прибутку та загальний дохід підприємства [3]. Для комерційного торгового підприємства такими операціями будуть операції по придбанню товарів, для виробничого – придбання виробничих запасів, виготовлення продукції та її реалізація, виконання робіт або надання послуг, для інвестиційної компанії – формування портфелю інвестицій.

Доходи визнаються і відображаються в бухгалтерському обліку за принципом нарахування та відповідності, які сформульовані у Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Щодо принципу нарахування, то він передбачає відображення доходів, витрат та відповідних фінансових результатів у період їх виникнення, при цьому дата надходження грошових коштів за такими операціями не впливає на визнання доходу (рис. 1.2).

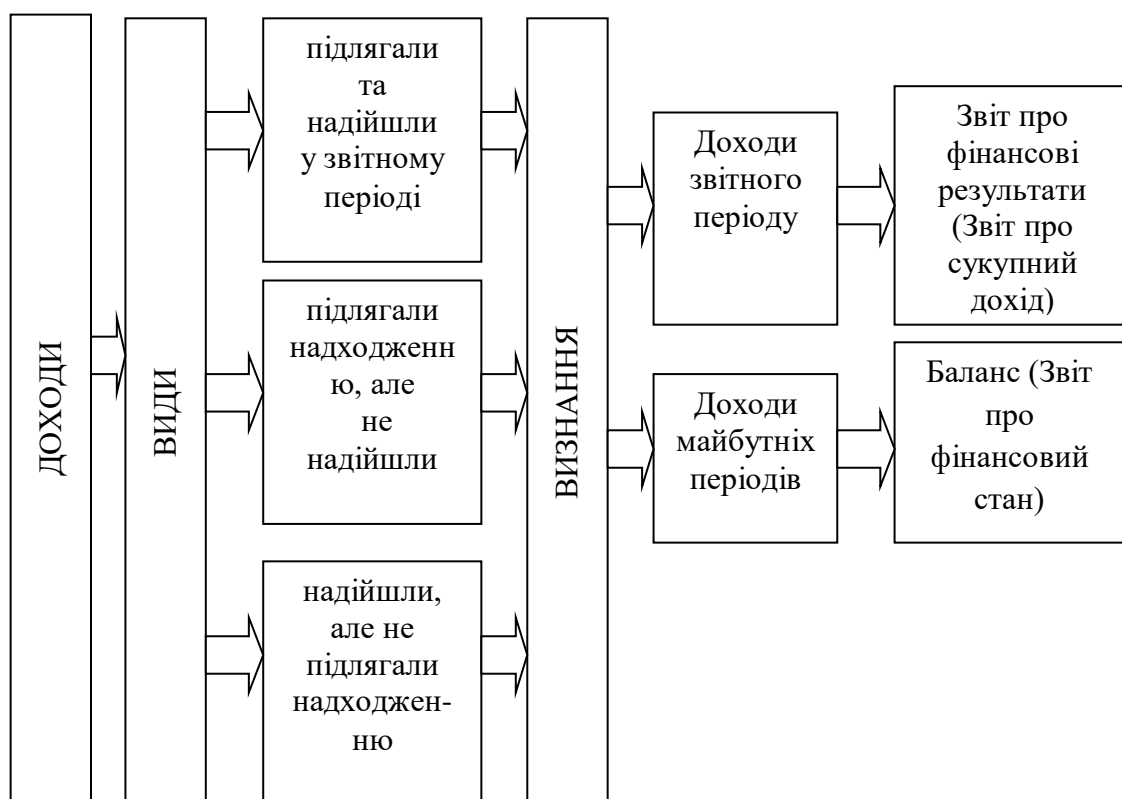

Рис. 1.2. Визнання доходів за принципом нарахування

Джерела: [3]

Наприклад, якщо відвантаження продукції та оплата здійснюються в різних звітних періодах, то дохід визнається та відображається в обліку на дату відвантаження продукції, тобто передачі усіх прав, вигід та ризиків, пов'язаних із правом власності на об'єкт.

Принцип відповідності передбачає визначення фінансового результату шляхом зіставлення доходів звітного періоду з витратами цього ж періоду, які

підприємство понесло задля отримання цих доходів. Наприклад, при відображенні в обліку визнаного доходу від реалізації продукції одночасно визначаються та відображаються усі витрати, які пов'язані з такими операціями.

Оцінка об'єктів бухгалтерського обліку являється важливою складовою положень національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Від достовірності оцінки на усіх етапах руху активів, нарахування доходів та їх списання залежить фінансовий результат діяльності підприємства. На оцінку доходів впливає економічний зміст господарської операції, наслідком якої став процес реалізації продукції, робіт або послуг. У національних стандартах бухгалтерського обліку щодо оцінки доходів від операційної діяльності визначено ряд критеріїв [4], що представлено на рис. 1.3.

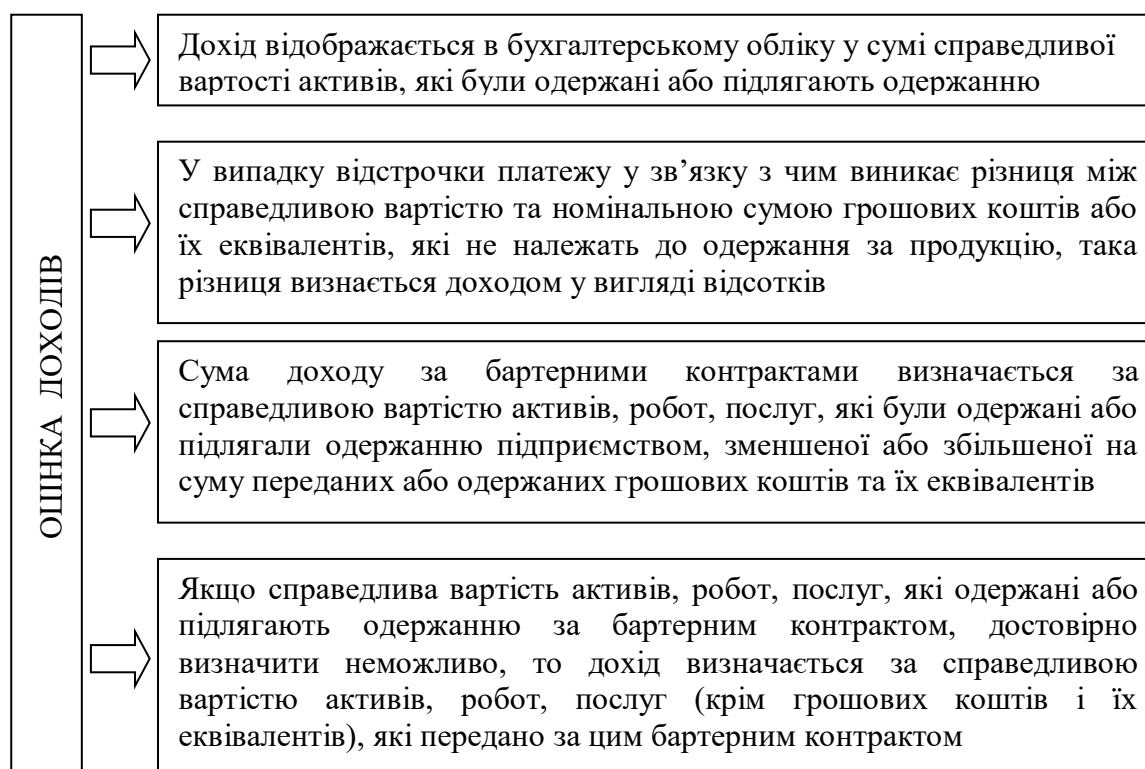

Рис. 1.3. Критерії оцінки доходів

Джерела: [5]

Відповідно до вимог законодавчих актів національні стандарти бухгалтерського обліку не повинні протирічити положенням міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності. Тому майже до кожного національного стандарту існують відповідні аналогічні міжнародні стандарти. В практиці українського обліку основним стандартом, що регламентує порядок організації та ведення обліку доходів та порядок їх відображення у фінансовій звітності, є П(С)БО 15 «Дохід». Аналогічним П(С)БО 15 серед міжнародних являється МСБО 18 «Дохід» [6].

Перш за все, потрібно почати з визначення поняття «дохід», яке трактують міжнародні та національні стандарти бухгалтерського обліку. Відповідно до п.7 МСБО 18 дохід вважається валовим надходженням економічних вигід протягом діяльності суб'єкта господарювання за умов зростання власного капіталу в результаті цього надходження.

Щодо національних стандартів бухгалтерського обліку, то П(С)БО15 не надає визначення поняття «дохід», тому що дана дефініція розкривається у п.3 НП(С)БО 1 та трактується як збільшення економічних вигід у вигляді збільшення активів або зменшення зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників) [4, 7]. Виходячи з вищенаведеного можливо зробити висновок, що визначення поняття «дохід» є ідентичними, але викладені у різних нормативних актах, що підтверджує вимоги законодавчих актів відносно положень національних стандартів.

Разом з такою схожістю у дефініціях, існують розбіжності у класифікації доходів, оскільки у вітчизняній практиці вони більш деталізовані, що обумовлено потребами користувачів, деталізацією плану рахунків та змістом статей фінансової звітності.

Відповідно до положень П(С)БО15 та МСБО 18 доходи класифікуються за наступними групами, що представлені на рис. 1.4. Перші два види відносяться до доходів від операційної діяльності, зокрема перший показник представляє загальний дохід, який у вигляді виручки господарюючий суб'єкт

отримає після відвантаження продукції або підписання акту виконаних робіт (наданих послуг), що підтверджує факт реалізації робіт або послуг. Дохід від реалізації продукції (послуг, робіт) включає непрямі податки (податок на додану вартість, акцизний податок), надані знижки, суми повернення раніше проданих товарів.

Рис. 1.4. Класифікація доходів відповідно до П(С)БО 15 та МСБО 18

Джерела: [4], [8]

На відмінну від загального доходу з усіма вказаними складовими чистий дохід від реалізації продукції, робіт, послуг розраховується шляхом вирахування перерахованих раніше показників.

Аналіз фінансової звітності авіаційних підприємств свідчить про отримання ними інших операційних доходів, які включають суми інших доходів пов'язаних з операційною діяльністю, зокрема:

- доходи від курсових різниць;
- отримані доходи від здачі активів в операційну оренду;
- відшкодування раніше списаних активів;
- доходи від роялті та відсотків;
- доходи від реалізації оборотних та необоротних активів, що утримуються для продажу та групи вибуття.

Відповідно до МСБО 18 доходи поділяються на групи, що продемонстровано на рис. 1.5.

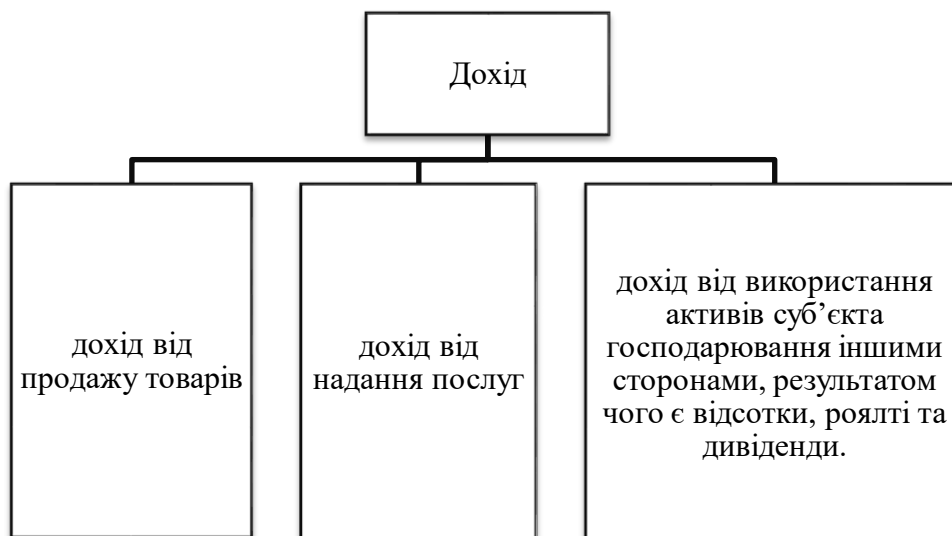

Рис. 1.5. Класифікація доходів відповідно до МСБО 18

Джерела: [8]

За міжнародними стандартами реалізація продукції визнається за умови, якщо вона була вироблена підприємством з метою продажу. Надання послуг пов'язане з виконанням певного замовлення, терміни, вартість та інші умови якого прописано у відповідних договорах або контрактах. Прикладом виконання робіт та їх реалізації є виконання проектних робіт, щодо яких у національній та міжнародній обліковій практиці передбачено відповідні стандарти П(С)БО 18 та МСБО 11 [9, 10].

У результаті використання активів суб'єктом господарювання іншими сторонами виникає дохід у вигляді:

а) відсотків (плати за використання грошових коштів та їх еквівалентів або заборгованості господарюючому суб'єкту);

б) роялті (плати за користування довгострокових активів підприємства, прикладом яких є патенти, авторські права, торгові знаки, ІТ- технології);

в) дивідендів (розподілу отриманого прибутку серед власників пропорційно їх частки у власному капіталі підприємства).

Важливо зазначити, що класифікація доходів за МСБО 18 не така розгорнута як за П(С)БО 15, але у міжнародній практиці виділяють конкретні групи доходів, що відображаються на певних рахунках, облікових регістрах та у фінансових звітах.

Основним чинником формування фінансового результату від операційної діяльності являється чистий дохід, який визначають як валовий дохід, зменшений на суму непрямих податків та інших вирахувань, що визначено законодавчо-нормативними актами. До чистого доходу не відносяться суми, які утримуються від третьої особи, ПДВ, акцизний податок, мито, надані торгівельні знижки [11].

Таким чином, фактичним доходом являється дохід від реалізації продукції, який розраховується за формулою:

$$ЧД = Д - ПДВ - АП \quad (1.1)$$

де ЧД – чистий дохід від реалізації продукції;

Д – дохід від реалізації товарів (продукції, послуг або робіт);

ПДВ – податок на додану вартість;

АП – акцизний податок;

Вищенаведене свідчить про те, що дохід визнається в сумі грошових коштів або їх еквівалентів, які були отримані або підлягають одержанню.

Для правильної організації бухгалтерського обліку доходів необхідно здійснити їх класифікацію. Різні види доходу мають різні критерії визнання. Щодо визнання доходів серед принципів бухгалтерського обліку, які викладено у Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України», передбачено принципи нарахування та відповідності доходів та витрат [12]. Відповідно до другого принципу для достовірного визначення фінансового результату певного періоду необхідно зіставити доходи та витрати, які було понесено задля отримання цих доходів. Одночасно має бути дотримано умова

достовірності оцінки доходів. Саме реалізація принципів бухгалтерського обліку щодо доходів підкреслює важливість визнання та оцінки доходів, складових, на яких базуються національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку [12].

Основними умовами визнання доходів відповідно до П(С)БО є:

- збільшення активу або зменшення зобов'язання, що призводить до зростання власного капіталу (за винятком збільшення власного капіталу за рахунок внесків власників);
- оцінка доходів може бути достовірно визначена.

Дохід від реалізації продукції, робіт, послуг визнається при наявності наступних умов (рис. 1.6).

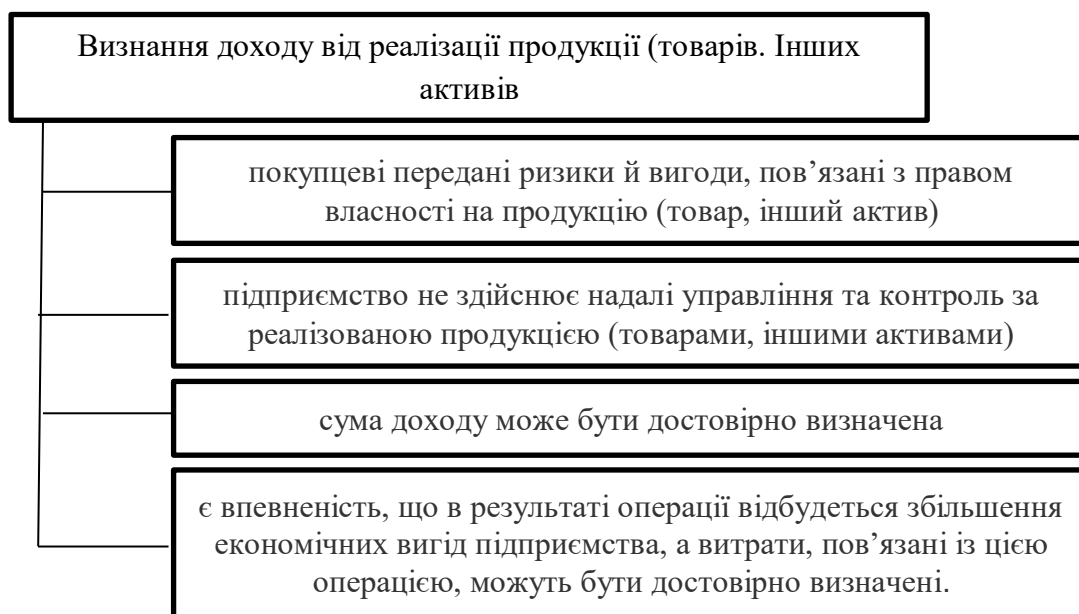

Рис. 1.6. Критерії визнання доходів

Джерела: [4]

Не визнається доходом обмін на подібні за призначенням активи, які мають однакову справедливу вартість. Визнання та оцінка доходів від наданих послуг або виконаних робіт здійснюється виходячи зі ступеня завершеності таких операцій на дату складання фінансової звітності, за умов можливості достовірно оцінити результат операції. До умов достовірної оцінки відносять:

- ймовірність отримання економічних вигід від виконання робіт (надання послуг);

- достовірна оцінка ступеня завершеності послуг або робіт;

- достовірна оцінка витрат, які пов'язані з отриманням відповідних доходів.

Для цілей бухгалтерського обліку та відображення інформації про доходи у фінансовій звітності їх класифікують за видами діяльності. У національних законодавчо-нормативних актах закріпило наступні види діяльності:

- операційна діяльність;

- фінансова діяльність;

- інвестиційна діяльність [12].

Для виробничих підприємств, до яких відносяться підприємства авіаційного простору, основною діяльністю є операційна, доходи від здійснення якої позитивно впливають на формування фінансових результатів.

У законодавчо-нормативних документах доходи від операційної діяльності класифікують не тільки за видами діяльності, але й окремо за об'єктами реалізації, тобто розрізняють доходи від реалізації:

- товарів, продукції, інших активів які було придбано для продажу;

- наданих послуг;

- виконаних робіт.

Отже, такий підхід використовується при організації синтетичного обліку доходів від операційної діяльності, їх відображення на певних бухгалтерських рахунках та за статтями у фінансових звітах.

На великих промислових підприємствах при реалізації основної та сукупної продукції не відокремлюють доходи, які отримані від реалізації таких видів продукції. Доходи від реалізації усіх видів готової продукції обліковують на основних рахунках бухгалтерського обліку, які передбачені Планом рахунків [13, 14].

Аналогічним П(С)БО 15 нормативним документом серед міжнародних стандартів являється МСБО 18, який акцентує увагу на таких складових:

- оцінка доходу;
- визначення критеріїв визнання доходу;
- умови, за яких ці критерії будуть задоволені.

У табл. 1.1 наведено критерії визнання доходів відповідно до вимог МСБО 18.

Таблиця 1.1

Критерії визнання доходів відповідно до вимог МСБО 18

№ з/п	Вид доходу	Критерії визнання доходом
1	Дохід від продажу товарів	<ul style="list-style-type: none"> - суб'єкт господарювання передав покупцеві суттєві ризики і винагороди, пов'язані з власністю на товар; - за суб'єктом господарювання не залишається ані подальша участь управлінського персоналу у формі, яка, як правило, пов'язана з володінням, ані ефективний контроль за проданими товарами; - суму доходу можна достовірно оцінити; - ймовірно, що до суб'єкта господарювання надійдуть економічні вигоди, пов'язані з операцією; - витрати, які були або будуть понесені у зв'язку з операцією, можна достовірно оцінити.
2	Дохід від надання послуг	<ul style="list-style-type: none"> - можна достовірно оцінити суму доходу; - є ймовірність надходження до суб'єкта господарювання економічних вигід, пов'язаних з операцією; - можна достовірно оцінити ступінь завершеності операції на кінець звітного періоду; - можна достовірно оцінити витрати, понесені у зв'язку з операцією, та витрати, необхідні для її завершення.
3	Дохід, який виникає в результаті використання третіми сторонами активів суб'єкта господарювання	<ul style="list-style-type: none"> - є ймовірність, що економічні вигоди, пов'язані з операцією, надходять до суб'єкта господарювання; - можна достовірно оцінити суму доходу.

Джерела: [8]

Умови визнання доходів від операцій з продажу активів, які містить МСБО 18 представлено на рис. 1.7.

Як бачимо критерії визнання доходів за П(С)БО 15 та МСБО 18 майже ідентичні, що підтверджує дотримання вимог законодавства щодо побудови національних стандартів на основі міжнародних, або те, що положення

національних стандартів не повинні суперечити міжнародним.

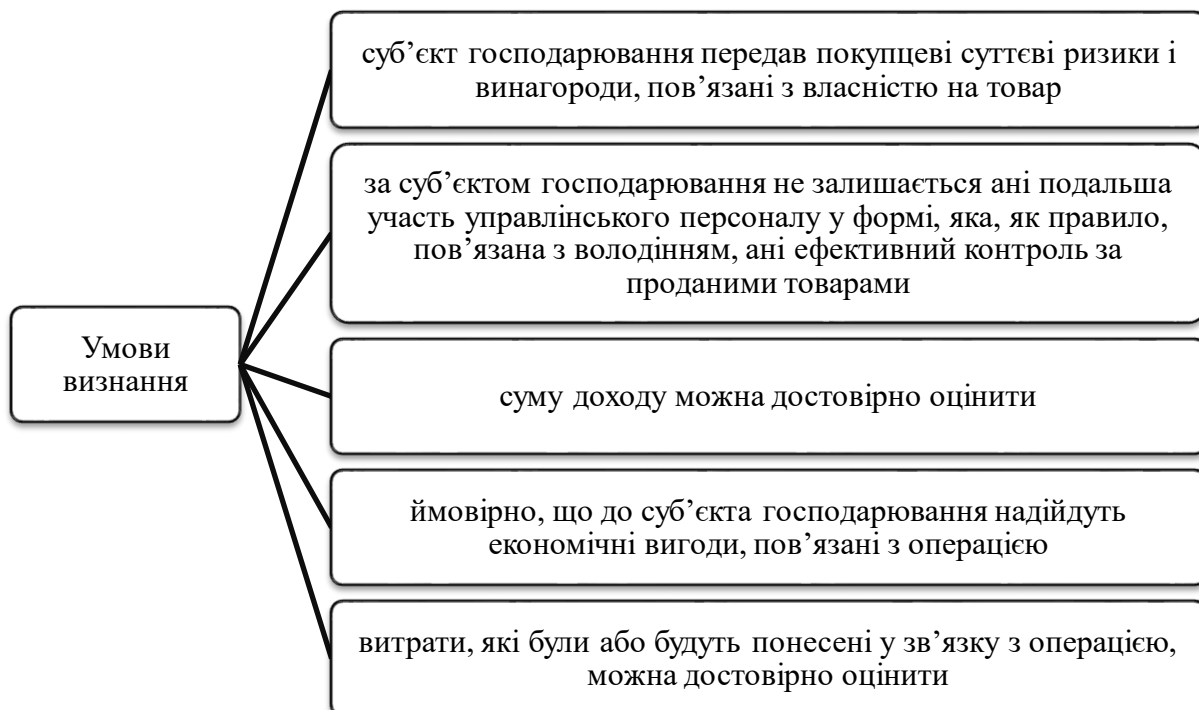

Рис. 1.7. Умови визнання доходу від продажу активів

відповідно до МСБО 18

Джерела: [8]

Оскільки доходи визнають після їх одержання після здійснення певних операцій та певних видів діяльності, то у відповідності до положень національних стандартів доходи класифікують за видами діяльності, джерелами формування, за складом (рис. 1.8).

Таким чином, бухгалтерський підхід до класифікації доходів відповідає вимогам законодавчо-нормативних актів щодо обліку доходів підприємства та відображенню інформації про доходи у фінансовій звітності, тобто показникам Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).

Підприємства авіаційної галузі здебільшого отримують дохід від реалізації послуг. Такі операції з надання послуг достовірно оцінюються за наступними критеріями відповідності:

- можливість достовірної оцінки доходу;

- імовірність отримання економічних вигід після здійснення операцій з надання послуг;
- достовірні оцінки ступеня завершеності наданих послуг;
- достовірне визначення понесених витрат при наданні послуг, а також необхідних витрат для завершення замовлення.

Рис. 1.8. Класифікація доходів господарюючого суб'єкта

Джерела: [15]

Щодо визначення ступеня завершеності операцій, пов'язаних з наданням послуг або виконання робіт, національні стандарти пропонують наступний порядок:

1. Вивчення фактичного обсягу виконаних робіт або наданих послуг.

2. Оцінка питомої ваги обсягу наданих на певну дату послуг або виконаних робіт у загальному обсязі, який визначено у договорі або контракті.

3. Оцінка питомої ваги витрат, які було фактично понесено при виконанні робіт або наданні послуг на певну дату, у загальній сумі таких витрат, що визначено кошторисами [15].

Відповідно до п. 12 П(С)БО 15 дохід від наданих послуг, які виконані у невизначеній кількості операцій за певний період, нараховується рівномірно за визначений період. Виключенням є випадки використання іншого методу, який достовірніше визначає ступінь завершеності робіт або послуг. За умов неможливості визначити дохід від наданих послуг його відображають в обліку у розмірі понесених витрат [4].

1.2 Інформаційне забезпечення та завдання обліку доходів від операційної діяльності підприємства

Усі складові бухгалтерського обліку тісно взаємопов'язані та утворюють єдину облікову систему. Таким чином, чим складнішою та різноманітнішою ставала господарська діяльність, тим складнішим ставав бухгалтерський облік, який відповідає вимогам системи управління, її стратегічним завданням та запитам процесу прийняття управлінських рішень.

Важливим етапом організації бухгалтерського обліку є формування положень облікової політики, яка представляє собою набір принципів, правил та процедур, які підприємство використовує для відображення господарських операцій та процесів.

Відіграючи важливу роль в забезпеченні інтересів різних суб'єктів бізнесу бухгалтерський облік виконує наступні функції (табл. 1.2). Але функції бухгалтерського обліку розвиваються, їх зміст наповнюється напрямами еволюції теорії та методології бухгалтерського обліку та унеможлиблюється за умови процедурного підходу [16]. Господарська діяльність передбачає низку

можливостей та обмежень, які має враховувати управлінський персонал в процесі організації та ведення обліку. Проте, менеджерам підприємства важливо постійно відслідковувати потенційні зміни в зовнішньому і внутрішньому середовищі, які матимуть вплив на доходи від операційної діяльності суб'єкта господарювання [16, 17].

Таблиця 1.2

Функції бухгалтерського обліку

Функція	Характеристика функцій
Контрольна	Полягає в простеженні фактичного виконання бізнес-планів, тобто визначення того, наскільки дія відповідає запланованим показникам. Працівники бухгалтерії, аудиторських фірм, податкових служб здійснюють контроль за збереженням, наявністю та рухом майна підприємств, правильністю та своєчасністю розрахунків з державою та іншими суб'єктами господарських відносин. За допомогою обліку здійснюють три види контролю – попередній, поточний та наступний.
Захисна	Забезпечує повне збереження майна власника через документування фактів господарського життя та встановлення матеріальної відповідальності за його втрати, знищення або розкрадання
Слідоутворююча	Надає можливість через документи, в ретроспективному порядку, виявляти сліди правопорушень через декілька років, встановлювати зловживання та винних осіб в розкраданні чи втраті майна власника
Зворотного зв'язку	Формує та передає інформацію зворотного зв'язку, тобто інформацію про фактичні параметри розвитку об'єкта управління
Інформаційна	Облік є основним джерелом інформації, яка надходить різним рівням управління. На її підставі приймаються відповідні рішення. Для цього інформація повинна бути правдивою, достовірною, доречною, своєчасною і оперативною, а також містити дані, які дозволяють їх швидке вивчення та приймання оптимальних рішень
Аналітична	Полягає у вивченні всієї системи рішень з метою її удосконалення. На цьому етапі важливо зрозуміти, чи виконане поставлене завдання і що спричинило його невиконання: недоліки планування або контролю, неправильний вибір мети тощо

Джерело: [16]

У практиці зарубіжних країн щодо формування облікової політики використовують диференційований підхід для кожної групи юридичних осіб (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Диференційований підхід до формування облікової політики
країн-членів ЄС

№ з/п	Підприємства	Вимоги до складання звітності	Облікова політика
1	2	3	4
1	Підприємства, які є учасниками міжнародного ринку капіталу	Складають та подають звітність за правилами своєї країни та за МСФЗ або правилами країни з якою співпрацюють (країни власників)	Облікова політика полягає в побудові обліку таким чином, щоб він задовольняв вимоги країни, де засноване підприємство, та дозволяв трансформувати звітність до правил МСФЗ чи іншої країни, з якою співпрацює підприємство
2	Підприємства, які обмежуються діяльністю в межах однієї країни	Складають та подають звітність за правилами цієї країни	Єдина методична складова облікової політики для підприємств в межах однієї галузі або в межах вертикально інтегрованої структури, вибір елементів організаційної та технічної складової здійснюється підприємством
3	Малі підприємства	Складають спрощену звітність	Аналогічно до попередньої групи, з урахуванням особливостей складання форм спрощеної звітності

Джерела: [18], [22]

Правильність обліку і контроль за його веденням на ДП «Антонов» забезпечується Наказом «Про облікову політику», який у частині методологічних та методичних особливостей обліку доходів підприємства містить інформацію про облік доходів, що визначає основні принципи організації обліку доходів від операційної діяльності (рис. 1.9).

Сам процес організації бухгалтерського обліку включає використання певного набору первинних документів, облікових реєстрів та відомостей різного рівня деталізації. Саме певний порядок руху облікової інформації забезпечується обраною формою ведення бухгалтерського обліку. Форма бухгалтерського обліку, яка використовується на ДП «Антонов» - журнально-

ордерна автоматизована, такий симбіоз зустрічається досить часто, оскільки залишилось мало підприємств, які не використовують автоматизовану поряд зі звичайними формами ведення бухгалтерського обліку.

Рис. 1.9. Основні положення про облік доходів, що містяться у Наказі про облікову політику

Джерела: [25]

При журнально-ордерній формі бухгалтерського обліку господарські операції відображаються в облікових регістрах на підставі первинних документів у момент здійснення операцій або за підсумками за місяць, залежно від характеру і змісту операцій. На документах, інформація яких переноситься в облікові регістри, зазначають номери та певні позиції відповідних облікових регістрів. За документами, дані яких відображені в облікових регістрах загальним підсумком, номер регістру і номер запису вказують на окремому аркуші, який додається до зброшурованих документів [22].

В облікових реєстрах, показники яких переносять в Головну книгу або в інші облікові реєстри, роблять відповідну позначку про це у відповідному рядку реєстру. Основним реєстром синтетичного обліку при усіх формах бухгалтерського обліку являється Головна книга, яка використовується для узагальнення даних журналів-ордерів та відомостей, перевірки правильності записів за окремими рахунками та складання фінансової звітності.

У Головній книзі відображаються:

- сальдо на початок і кінець поточного місяця;
- обороти за поточний місяць за кредитом відповідного рахунку, які наводяться однією сумою;
- обороти за поточний місяць за дебетом цього рахунку, які наводяться сумою за кореспондуючими рахунками із журналів.

Головна книга ведеться протягом календарного року, при цьому за кожним синтетичним рахунком у Головній книзі відводять окрему сторінку. Перевірку правильності записів у Головній книзі здійснюють підрахунком суми оборотів і сальдо за усіма рахунками, суми дебетових і кредитових оборотів.

Підприємства для перевірки правильності складання облікових реєстрів можуть застосовувати оборотну відомість за рахунками бухгалтерського обліку, яка складається за даними оборотів по синтетичних рахунках бухгалтерського обліку Головної книги після занесення до неї оборотів із усіх журналів. Відомості аналітичних даних заповнюються, як правило, після складання Журналів-ордерів.

Загальна схема побудови журнально-ордерної форми ведення бухгалтерського обліку представлена на рис. 1.10. Головним реєстром при журнально-ордерній формі є журнали-ордери, в яких здійснюються систематичні та комбіновані (хронологічні та систематичні) записи, серед яких виділяють багатогранну та шахову будову. Відомості до журналів мають аналітичний характер, є багатогранними та комбінованими документами за обсягом змісту та видом записів. Вони поділяються на дебетові, що відображають обороти рахунків по дебету, та аналітичні. Така побудова

облікової реєстрації направлена на скорочення облікових записів та сприяє наочності записів через об'єднання хронологічного та систематичного, синтетичного та аналітичного обліків. Використання шахового принципу заповнення регістрів дозволяє спрощувати складання звітності через відсутність необхідності складати оборотну відомість за синтетичними рахунками. Оборотні відомості шахового типу мають контрольний характер [20].

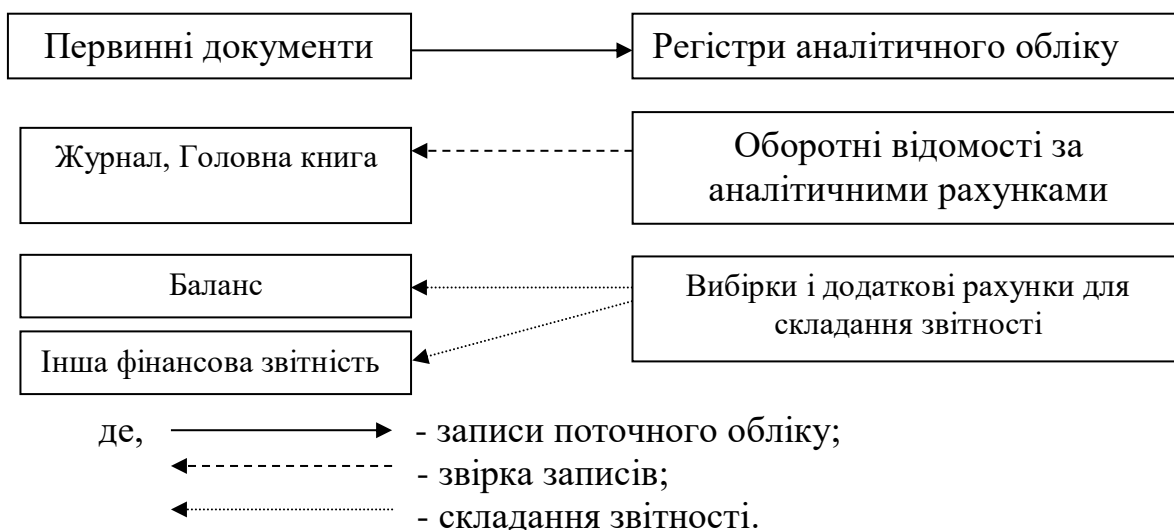

Рис. 1.10. Схема журнально-ордерної форми ведення бухгалтерського обліку

Використання інформаційних технологій для здійснення облікового процесу забезпечує точність процесів збору та передачі інформації, прискорює механізм обробки інформації та дозволяє в будь-який момент за запитом формувати документи з бухгалтерського обліку.

Поряд з спеціалізованими програмами для автоматизації облікового процесу на підприємстві також використовуються програми офісного пакету Microsoft Office:

- MS Word;
- MS Excel;
- MS Access [27].

Щодо нормативно-правого регулювання обліку доходів, то вважаємо за доцільне відобразити дану інформацію у табличному форматі, де наведено характеристику того чи іншого нормативно-правового акту (див. табл. 1.4) так як використовується в умовах нормального функціонування підприємства.

Таблиця 1.4

Характеристика нормативно-правових документів з обліку доходів

№ з/п	Нормативний документ	Короткий зміст
1	Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI (зі змінами та доповненнями) [23]	Податковий кодекс України визначає особливості обліку податкових зобов'язань, зокрема дає зрозуміти сутність доходів; регламентує їх склад та особливості визначення окремих елементів, визначає платників податку, об'єкт оподаткування, оподаткування операцій особливого виду, дохід який оподатковується і який не оподатковується. Так, дохід від реалізації товарів визнається за датою переходу покупцеві права власності на такий товар. Дохід від надання послуг та виконання робіт визнається за датою складення акта або іншого документа, оформленого відповідно до вимог чинного законодавства, який підтверджує виконання робіт або надання послуг.
2	Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV (зі змінами та доповненнями) [24]	Господарський кодекс України встановлює відповідно до Конституції України правові основи господарської діяльності, які ґрунтуються на різноманітності господарських суб'єктів різних форм власності. Господарський кодекс України націлений на забезпечення зростання ділової активності господарських суб'єктів, розвиток підприємництва і на цій основі збільшення ефективності суспільного виробництва. Визнання доходів в Господарському Кодексі України ототожнюється із визначенням прибутку, що унеможливує використання даного визначення в обліково-контрольній практиці підприємств. Господарський та Податковий Кодекси України, на думку спеціалістів, не конкретизують порядок визнання доходів для цілей обліково-контрольної практики на підприємстві.
3	Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку, активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. №291 [14]	Ця Інструкція встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух активів, капіталу, зобов'язань та факти фінансово-господарської діяльності підприємств, організацій та інших юридичних осіб (крім банків, бюджетних установ та підприємств, які відповідно до законодавства складають фінансову звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності) незалежно від форм власності, організаційно-правових форм і видів діяльності, а також виділених на окремий баланс філій, відділень та інших відособлених підрозділів юридичних осіб.

Продовження таблиці 1.4

1	2	3
4	Про затвердження методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства від 27.06.2013 №635 [25]	Дані методичні рекомендації визначають основні складові облікової політики підприємства. У розпорядчому документі про облікову політику наводяться принципи, методи і процедури, які використовуються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання і подання фінансової звітності та щодо яких нормативно-правовими актами з бухгалтерського обліку передбачено більш ніж один їх варіант, а також попередні оцінки, які використовуються підприємством з метою розподілу витрат між відповідними звітними періодами. Облікова політика може враховувати організаційно-правову форму підприємства, галузеві особливості економічної діяльності, обсяги виробництва тощо. Облікова політика є елементом системи організації бухгалтерського обліку на підприємстві.

1.3 Синтетичний облік доходів від операційної діяльності та відображення інформації у фінансовій звітності ДП «Антонов»

Національні стандарти визначають операційну діяльність як основну діяльність підприємства, а також інші види діяльності, які не є інвестиційною або фінансовою діяльністю. У свою чергу існує розподіл доходів на доходи від операційної діяльності та інші операційні доходи. Відображення таких доходів представлено у табл. 1.5.

Обсяг реалізації продукції (робіт, послуг) є одним з показників діяльності господарюючих суб'єктів. за економічним змістом фактична величина реалізації характеризує кінцевий результат господарської діяльності підприємства, виконання зобов'язань перед контрагентами.

Для узагальнення інформації про доходи призначено рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності», рахунки якого мають ознаки пасивних рахунків і тому нарахування доходів відбувається за кредитом, списання – за дебетом.

Розподіл доходів від операційної діяльності

Діяльність	Господарські операції	Рахунки
Операційна	Реалізація: - готової продукції	701
	- товарів;	702
	- робіт та послуг	703
	Здійснення вирахувань з доходу	704
Інша операційна	Первісне визнання та зміна вартості активів, які обліковуються за справедливою вартістю	719
	Купівля-продаж іноземної валюти	711
	Реалізація інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій), необоротних активів та груп вибуття, утримуваних для продажу	712
	Надання активів в операційну оренду	713
	Виникнення операційних курсових різниць	714
	Нарахування штрафів, пені, неустойки, що підлягають отриманню/сплаті	715
	Відшкодування/списання оборотних активів	716
	Списання кредиторської заборгованості та безнадійної дебіторської заборгованості, формування резерву сумнівних боргів	717
	Безоплатне отримання/надання оборотних активів (крім фінансових інвестицій)	718
	Дооцінка запасів	719
	Інші доходи операційної діяльності	719

Джерела: [27]

У табл. 1.6 подано характеристику рахунків, на яких відображається інформація про доходи від операційної діяльності. Рахунки даного класу є тимчасовими і використовуються для накопичення інформації про доходи за звітний період, по закінченні якого сальдо цих рахунків переноситься на рахунок 79 «Фінансові результати». Тимчасові рахунки на початок облікового періоду мають нульове сальдо, тобто залишків на таких рахунках не буває. Інформація про доходи, яка накопичується на відповідних рахунках та переноситься на рахунки фінансових результатів, формує статті Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).

Характеристика рахунків з обліку доходів від операційної діяльності

№ з/п	Шифр рахунку	Призначення рахунку в обліку
1	70 «Доходи від реалізації»	Призначено для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, доходів від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості, доходів від страхової діяльності, про доходи від грального бізнесу, від проведення лотерей, а також про суму знижок, наданих покупцям, та про інші вираховання з доходу.
2	71 «Інший операційний дохід»	Ведеться узагальнення інформації про інші доходи від операційної діяльності підприємства у звітному періоді, крім доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). До інших операційних доходів відносяться: доходи від реалізації іноземної валюти; доходи від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій); доходи від операційної оренди активів; доходи від операційної курсової різниці за операціями в іноземній валюті; суми штрафів, пені, неустойок та інших санкцій за порушення господарських договорів, які визнані за рішенням суду, господарського суду про їх стягнення; доходи від списання кредиторської заборгованості, щодо якої минув строк позовної давності; відшкодування раніше списаних активів (надходження боргів, списаних як безнадійні); суми одержаних безоплатно оборотних активів та субсидій; інші доходи від операційної діяльності.

Джерела: [25]

Для відображення доходів від операційної діяльності призначені рахунки 70 «Доходи від реалізації» та 71 «Інший операційний дохід». Узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт і послуг, доходів від страхової діяльності, а також про суму знижок, наданих покупцям, та про інші вираховання з доходу ведеться на рахунку 70 «Доходи від реалізації». По кредиту рахунку 70 «Доходи від реалізації» на підставі довідок та розрахунків бухгалтерії відображається нарахування доходу, по дебету – належна сума непрямих податків (акцизного збору, податку на додану вартість та інших, передбачених законодавством) та списання у порядку закриття на рахунок 79 «Фінансові результати».

Процес обліку доходів від реалізації продукції ДП «Антонов» супроводжується на всіх стадіях облікового процесу документальним оформленням, що характерно для бухгалтерського обліку взагалі (рис. 1.11). Такими документами при організації журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку є документи первинного обліку, регістри бухгалтерського обліку, Головна книга, звітність.

Рис. 1.11. Організація обліку операційних доходів

Для узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства і фінансових результатах підприємства від операційної діяльності призначено Журнал 6.

Основні бухгалтерські проведення щодо обліку доходів від операційної діяльності подано у табл. 1.7.

Для забезпечення ефективного документування операцій з обліку доходів від операційної діяльності доцільно організувати раціональний документообіг, під яким розуміють організовану систему створення, перевірки та обробки

первинних документів в бухгалтерському обліку від моменту їх складання до передачі їх в архів [28].

Таблиця 1.7

Бухгалтерські проводки обліку доходів від реалізації продукції

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	Відображено суми, що не є доходом (які підлягають виключенню з нього)	701 «Дохід від реалізації продукції»	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»
2	Відображено суми, одержані у складі доходу від реалізації	701 «Дохід від реалізації продукції»	64 «Розрахунки за податками й платежами»
3	Визнання доходу від реалізації за продажною ціною	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями»	701 «Дохід від реалізації продукції»
4	Визнання інших операційних доходів: - доходів від реалізації іноземної валюти	31 «Рахунки у банку» 37 «Розрахунки з іншими дебіторами»	711 «Дохід від реалізації іноземної валюти»
5	- доходів від реалізації інших оборотних активів	37 «Розрахунки з іншими дебіторами»	712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів»
6	- доходів від операційної оренди активів	37 «Розрахунки з іншими дебіторами» 69 «Доходи майбутніх періодів»	713 «Дохід від операційної оренди активів»
7	- доходів від операційної курсової різниці	37 «Розрахунки з іншими дебіторами»	714 «Дохід від операційної курсової різниці»
8	Податок на додану вартість за реалізацією	701 «Дохід від реалізації продукції»	641 «Розрахунки за податками», 643 «Податкові зобов'язання»

Типові бухгалтерські проведення з обліку доходів від реалізації та інших операційних доходів відобразимо у табл. 1.8. На ДП «Антонов» графік документообігу розроблено, але не визначено окремо рух документів, якими супроводжуються операції з реалізації продукції, послуг та робіт. Для того, щоб налагодити якісну систему документообігу необхідно встановити порядок створення та руху первинних документів, а також визначити коло осіб, відповідальних за їх зміст та своєчасне складання та передачу. За усіма

робочими місцями слід розмістити порядок руху документів, які відносяться до певного робочого місця, вказаного у графіку документообігу документі.

Таблиця 1.8

Типові бухгалтерські проведення з обліку доходів від операційної діяльності та інших операційних доходів

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Д-т	К-т
1	Визнання доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг, у тому числі:	36 «Розрахунки з покупцями та замовниками»	70 «Дохід від реалізації»
2	- від реалізації готової продукції	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» або 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»	701 «Дохід від реалізації готової продукції»
3	- від реалізації товарів	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» або 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»	702 «Дохід від реалізації товарів»
4	- від реалізації робіт, послуг	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» або 362 «Розрахунки з іноземними покупцями»	703 «Дохід від реалізації робіт, послуг»
5	- вирахування з доходу	704 «Вирахування х доходу»	361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» 631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
6	Визнання інших операційних доходів, у тому числі:	37 «Розрахунки з різними дебіторами» та інші рахунки	71 «Інші операційні доходи»
7	- доходу від реалізації іноземної валюти	31 «Рахунки у банках»; 37 «Розрахунки з різними дебіторами»	711 «Дохід від купівлі-продажу іноземної валюти»
8	- доходу від реалізації інших оборотних активів	37 «Розрахунки з різними дебіторами»	712 «Дохід від реалізації інших оборотних активів»
9	- доходу від операційної оренди активів	37 «Розрахунки з різними дебіторами»; 69 «Доходи майбутніх періодів»	713 «Дохід від операційної оренди активів»
10	- доходу від операційної курсової різниці	37 «Розрахунки з різними дебіторами»; рахунки валютних активів, пов'язані з операційною діяльністю	714 «Дохід від операційної курсової різниці»
11	- отриманих штрафів, пені, неустойки	31 «Рахунки у банках»; 37 «Розрахунки з різними дебіторами»	715 «Одержані штрафи, пені, неустойки»

Розроблений графік надходження до бухгалтерії первинних документів з обліку доходів від реалізації представлено у табл. 1.9.

Таблиця 1.9

Графік надходження до бухгалтерії первинних документів з обліку доходів від реалізації продукції

Назва документа	Особа, що передала	Строки подання	Порядок подання	Особа, що отримала	Строки перевірки документа	Примітки
1	2	3	4	5	6	7
Прибутковий касовий ордер	Касир	Щодня	Особисто	Бухгалтеру	При отриманні	
Журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових документів	-	Щодня	Особисто	Бухгалтеру	При заповненні	
Накладна на відпуск товарно-матеріальних цінностей (№ М-20)	Бухгалтер матеріально го відділу	При відпуску	Особисто	Бухгалтеру	При заповненні	
Товарно-транспортна накладна (№1-ТН)	Бухгалтер матеріально го відділу	При відвантаженні	Особисто	Бухгалтеру	При заповненні	
Рахунок-фактура	-	При відвантаженні	Особисто	Бухгалтеру	При заповненні	
Податкова накладна	-	В момент виникнення податкових зобов'язань	Особисто	Бухгалтеру	При заповненні	
Книга обліку продажу продукції	-	При реалізації	Особисто	Бухгалтеру		

Графік представлено у табличному вигляді, але він може мати й описовий вигляд. У Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід) надається інформація про доходи, витрати, прибутки і збитки, інший сукупний дохід та сукупний дохід підприємства за звітний період від різних видів діяльності [26].

У табл. 1.10 статі відображено статті доходів від операційної діяльності Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід).

Статі доходів від операційної діяльності Звіту про фінансові результати
(Звіту про сукупний дохід)

№ з/п	Код рядка	Стаття	Характеристика
1	2000	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	Відображається дохід (виручка) від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг (у т.ч. платежі від оренди об'єктів інвестиційної нерухомості) за вирахуванням наданих знижок, вартості повернутих раніше проданих товарів, доходів, що за договорами належать комітентам (принципалам тощо), та податків і зборів. Організації, основною діяльністю яких є торгівля цінними паперами, у цій статті відображають вартість, за якою реалізовано цінні папери, та суму винагороди за виконання інших операцій, пов'язаних з розміщенням, купівлею і продажем цінних паперів, з урахуванням відповідних вирахувань.
2	2090	Валовий прибуток (збиток)	Валовий прибуток (збиток) розраховується як різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) з урахуванням сум, які наведені у додаткових статтях.
3	2120	Інші операційні доходи	Відображаються суми інших доходів від операційної діяльності підприємства, крім чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг): дохід від операційної оренди активів; дохід від операційних курсових різниць; відшкодування раніше списаних активів; дохід від роялті, відсотків, отриманих на залишки коштів на поточних рахунках в банках, дохід від реалізації оборотних активів (крім фінансових інвестицій), необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття, дохід від списання кредиторської заборгованості, одержані штрафи, пені, неустойки тощо.

Порівнюючи вимоги національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності необхідно відмітити особливості розкриття інформації про доходи та фінансові результати, що викладено у П(С)БО та МСФЗ (табл. 1.11). Основні відмінності відображення інформації про фінансові результати та доходи за національними та міжнародними стандартами розглядаються за критеріями: вимога суворого дотримання, концептуальна основа, склад фінансової звітності, суттєвість інформації, ступінь деталізації, вимірник, розкриття інформації [29].

Основні відмінності відображення інформації про фінансові результати та доходи за національними та міжнародними стандартами

Критерії	П(С)БО	МСФЗ
Вимога суворого дотримання стандартів	П(С)БО – це затверджені Міністерством фінансів України нормативні документи, які є обов’язковими до виконання	МСФЗ носять рекомендаційний характер і дають можливість керівництву підприємства відступати від їх вимог, якщо застосування окремих позицій МСФЗ є недоречним
Концептуальна основа	Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» визначені базові принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності у складі: повного висвітлення, автономності, послідовності, безперервності, нарахування, превалювання сутності над формою, єдиного грошового вимірника	У Концептуальній основі МСФЗ наведено два основоположні припущення – безперервності та нарахування і відповідності доходів і витрат
Склад фінансової звітності	Застосовуються типові форми фінансової звітності, затверджені Міністерством фінансів України	Форми фінансової звітності не регламентовані, розкрито лише мінімальний перелік статей, що підлягають розкриттю
Поняття суттєвості у фінансовій звітності	У П(С)БО поняття суттєвості не розкривається. Проте відповідно до Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства для кожної із форм фінансової звітності обирається окрема база визначення кількісних критеріїв і якісних ознак суттєвості статей фінансової звітності і діапазон кількісних критеріїв, зокрема: для статей звіту про фінансові результати – базою може бути обрано суму чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) із визначенням кількісного критерію суттєвості у діапазоні до 5 % бази або фінансового результату від операційної діяльності у діапазоні до 25 %; Стаття, яка може бути визнана не суттєвою для окремого подання її у фінансовому звіті, може бути достатньо суттєвою для окремого розкриття її в примітках до фінансової звітності	МСФЗ не поширюються на несуттєві статті
Звітна дата	Є фіксованою	Не є фіксованою
Грошовий вимірник	У грошовій одиниці України	У будь-якій грошовій одиниці
Ступінь деталізації статей	Значна	Незначна
Розкриття інформації про сукупний дохід	Розкриття інформації про сукупний дохід передбачається у II розділі Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)	Розкриття інформації про сукупний дохід передбачається в окремому звіті

Таким чином підприємства авіаційної галузі, які відносяться до суб'єктів суспільного інтересу, мають складати фінансову звітність за міжнародними стандартами, повинні враховувати усі вимоги до порядку представлення інформації у фінансових звітах.

2 АНАЛІЗ ДОХОДІВ ВІД ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «АНТОНОВ»

2.1 Методичні аспекти аналізу доходів від операційної діяльності підприємства

Однією з найважливіших особливостей методу економічного аналізу є використання системи показників для вивчення господарських явищ та процесів. Економічний аналіз спроможний дослідити лише ті економічні явища, які можна охарактеризувати або оцінити за допомогою системи показників, що мають кількісну характеристику. Метод аналізу реалізується через сукупність прийомів, способів, процедур, інструментарію. Базовим елементом методики економічного аналізу являються способи та прийоми, які визначають інструментарієм аналізу та використовують на різних етапах дослідження з метою:

- збору та обробки інформації;
- вивчення стану та закономірностей розвитку об'єктів дослідження;
- визначення впливу факторних показників на результати діяльності суб'єкта господарювання;
- узагальнення результатів аналізу та комплексної оцінки діяльності підприємства;
- обґрунтування планів економічного та соціального розвитку, прийняття оперативних та стратегічних управлінських рішень.

Більшість прийомів, що використовуються в економічному аналізі, запозичено з інших споріднених наук, таких як математика, статистика, бухгалтерський облік, математичне моделювання. Економічний аналіз, пристосовуючи ці прийоми до вивчення свого предмету, вносить до них необхідні зміни, але певні прийоми притаманні тільки економічному аналізу та поділяються на якісні та кількісні [30].

Не менш важливим елементом є визначення об'єктів аналізу та системи показників, за допомогою яких вивчається об'єкт дослідження. Об'єктами

економічного аналізу є всі сторони діяльності підприємства, усі процеси, пов'язані з цією діяльністю. Так, на виробничому підприємстві об'єктами аналізу є реалізація продукції за обсягом та асортиментом, конкурентоспроможність, їх реалізація, використання різних ресурсів, прибуток та рентабельність, фінансовий стан підприємства. Дохід від операційної діяльності у системі економічного аналізу є об'єктом, який впливає на формування фінансового результату діяльності підприємств, які виготовляють продукцію, виконують роботи, надають послуги.

Мета аналізу доходів підприємства від операційної діяльності полягає в оцінці впливу доходів на загальний фінансовий результат діяльності підприємства, вивчення динаміки та структури доходів, порівняння з аналогічними показниками в галузі або регіоні, формулювання висновків та пропозицій.

Основні завдання аналізу доходів як складової фінансових результатів полягають у:

- оцінці досягнення запланованих сум доходів, їх динаміки та структури;
- оцінка впливу різних показників на рівень доходів підприємства;
- пошук резервів зростання доходів господарюючого суб'єкта;
- розробка пропозицій щодо використання виявлених резервів.

З метою стратегічного планування та управління діяльністю господарюючого суб'єкта коло базових завдань доповнюють наступними:

- надання інформації менеджерам для прийняття стратегічних управлінських рішень щодо збільшення дохідності та прибутковості діяльності;
- здійснення аналізу динаміки та структури оптимальних доходів та чинників, які впливають на формування таких доходів;
- оцінка ступеню достатності доходів для забезпечення самофінансування діяльності підприємства;
- формування оптимального прогнозу доходів підприємства;
- вибір інструментів реалізації політики отримання доходів від різних видів діяльності [31].

Методичні підходи здійснення аналізу доходів від операційної діяльності подібні до аналітичних процедур формування та використання окремих складових та в цілому фінансових результатів. У табл. 2.1 подано основні етапи аналізу доходів від операційної діяльності.

Таблиця 2.1

Методика аналізу доходів від операційної діяльності

№ з/п	Етап	Характеристика етапу
1	Горизонтальний аналіз	порівняння показників звітного періоду з показниками минулих періодів
2	Вертикальний аналіз	структурний аналіз доходів підприємства за джерелами їх надходження.
3	Порівняльний аналіз	порівняльний аналіз показників підприємства та галузі в цілому, порівняльний аналіз показників підприємства з його конкурентами, порівняльний аналіз звітних та планових показників
4	Факторний аналіз	статистичний метод аналізу впливу окремих факторів (чинників) на результативний показник. За допомогою нього можна розрахувати суму впливу даних факторів, на основі яких визначити невикористані можливості щодо збільшення доходу підприємства. Для проведення факторного аналізу доходів потрібно підготувати необхідну інформацію та розрахувати показники, які впливають на дохід.

Джерела: [30], [31].

Автори навчального посібника виділяють наступні напрями аналізу складових фінансових результатів:

- за періодами здійснення аналітичних процедур;
- за ступенем деталізації фінансових результатів
- за складовими фінансових результатів;
- за об'єктами дослідження [32].

Схематично деталізація напрямів аналітичного дослідження складових фінансових результатів подано на рис. 2.1. За періодом проведення доцільно проводити аналіз будь-якої складової фінансових результатів, до яких відносяться доходи від операційної діяльності. Зважаючи на те, що для

авіаційних підприємств основною є операційна діяльність, то й основним видом доходів є доходи від цієї діяльності.

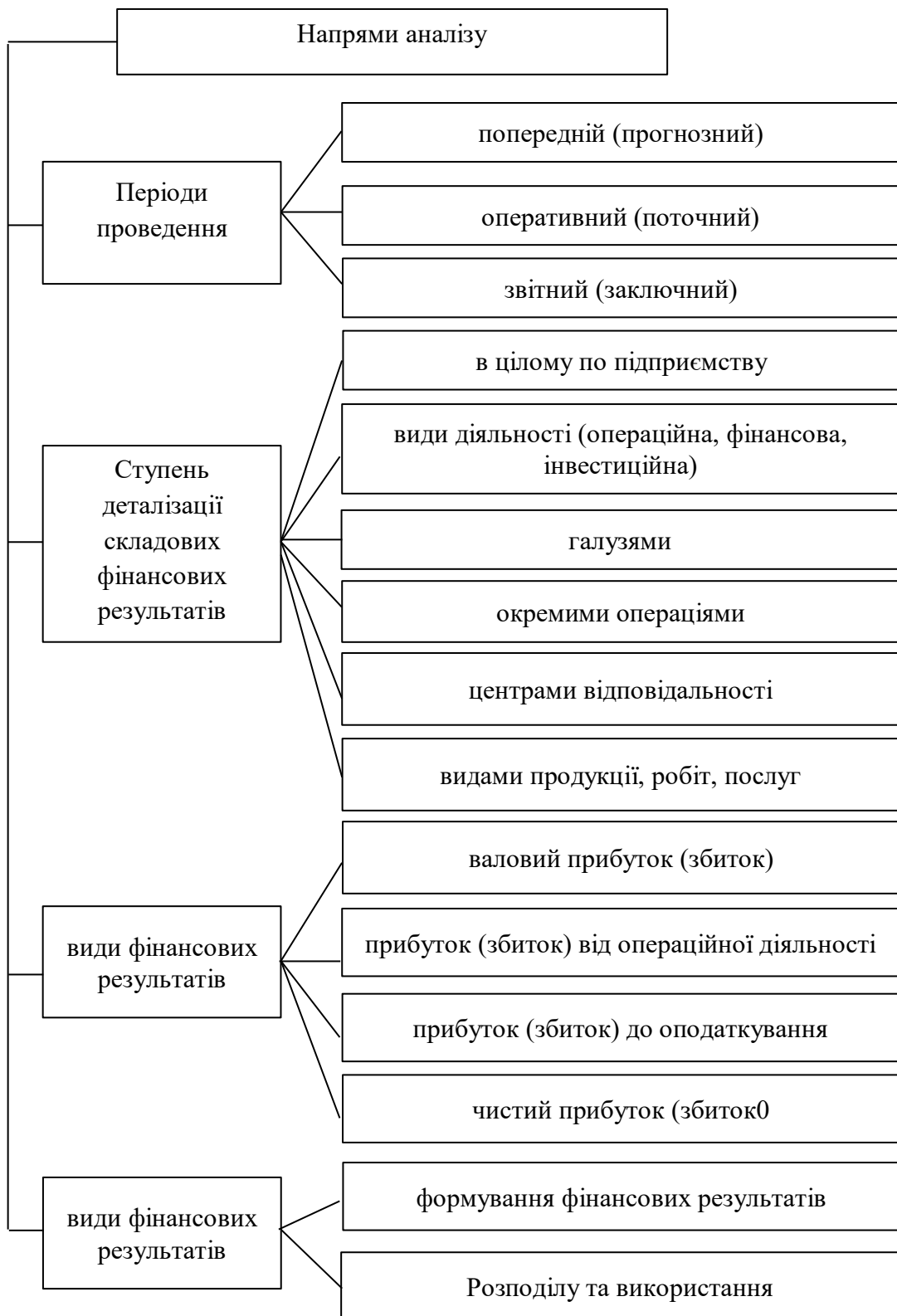

Рис. 2.1. Напрями аналізу фінансових результатів

Джерело: [33]

Зокрема, аналіз за видами фінансових результатів, валовим прибутком, фінансовим результатом від операційної діяльності проводиться з використанням такого показника як доходи від операційної діяльності.

Цінність і своєчасність управлінського рішення значною мірою залежить від здатності управління в потрібний момент зібрати, проаналізувати та проінтерпретувати інформацію. Прийняття управлінських рішень пов'язане з постійним перетворенням інформації, а сам процес управління має інформаційний характер. На кожній зі стадій управління використовується конкретна вихідна інформація, яка є вхідною на інших стадіях управління.

Інформація, яка використовується в економічному аналізі в основному надається з облікових джерел, які включають записи бухгалтерського обліку, статистичного, оперативного-технічного, первинної документації, облікових реєстрів, спостережень та обстежень, оперативних даних виробничих підрозділів тощо. Перед тим, як використовувати інформацію для аналізу, її необхідно перевірити, здійснити формальну (технічну) та суттєву (логічну) перевірку. Так формується інформаційне забезпечення аналізу та системи прийняття управлінських рішень загалом.

Поняття «інформаційне забезпечення» виникло у зв'язку з розвитком автоматизованих систем управління [32] та розглядається як динамічна система одержання, оцінки, зберігання та переробки даних з метою прийняття управлінських рішень. Інформаційне забезпечення можна розглядати і як процес забезпечення інформацією, і як сукупність форм нормативних та інших документів, прийнятих. Процес забезпечення інформацією складається з операцій, показаних на рис. 2.2.

Дані для економічного аналізу формуються в різноманітних підрозділах підприємства. Тому організувати інформаційну взаємодію різних систем, а також з різними групами користувачів необхідно з урахуванням якісних та кількісних характеристик інформації.

Обсяг інформації регулюється співвідношенням необхідного і достатнього, а також вимогами повноти й достовірності. Важливою складовою інформаційного забезпечення є якість інформації, її повнота та достовірність.

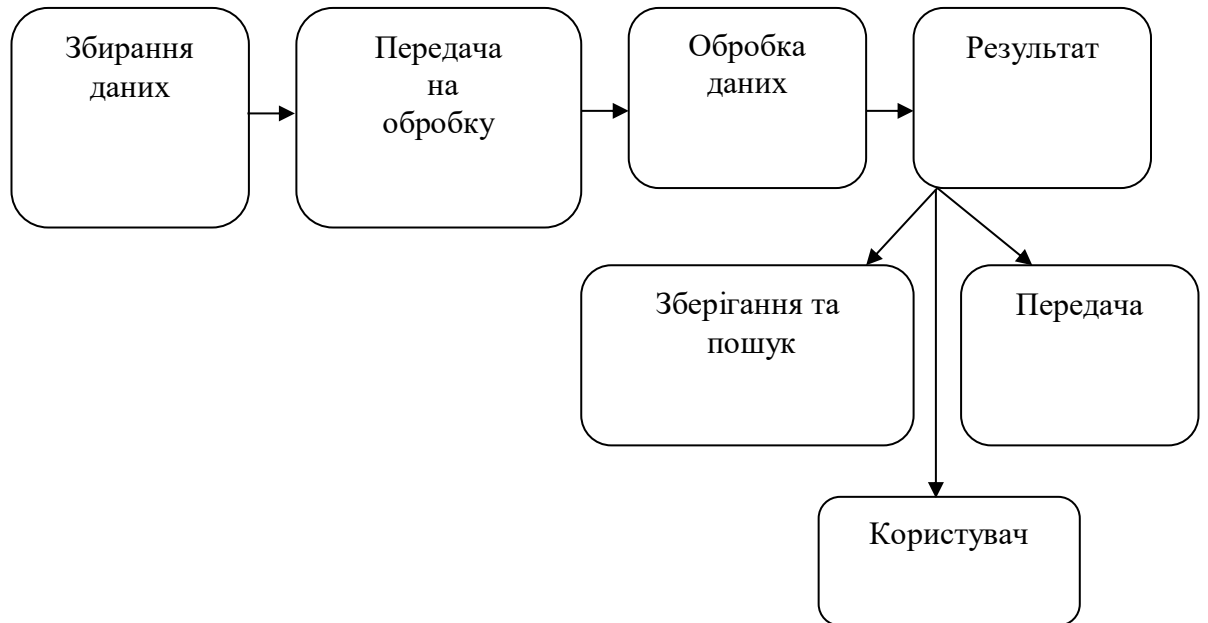

Рис. 2.2. Процес забезпечення економічного аналізу належною інформацією

Джерела: [33]

Таким чином, обліково-аналітична інформація є основою для прийняття рішень з організації, планування й регулювання фінансово-господарської діяльності підприємства. Кожне підприємство самостійно планує свою діяльність і визначає перспективи розвитку, виходячи з можливостей реалізації продукції, роботи, послуги та з необхідності забезпечення виробничого та соціального розвитку підприємства, підвищення доходів та прибутків.

Об'єктом аналізу в умовах переходу ринкової економіки є не просто виробничий процес, а одержання замовлень на продукцію, роботи, послуги, виконання цих замовлень за обсягом, номенклатурою, асортиментом, якістю, термінами поставки, а також очікуваним рівнем доходів від реалізації (рис. 2.3).

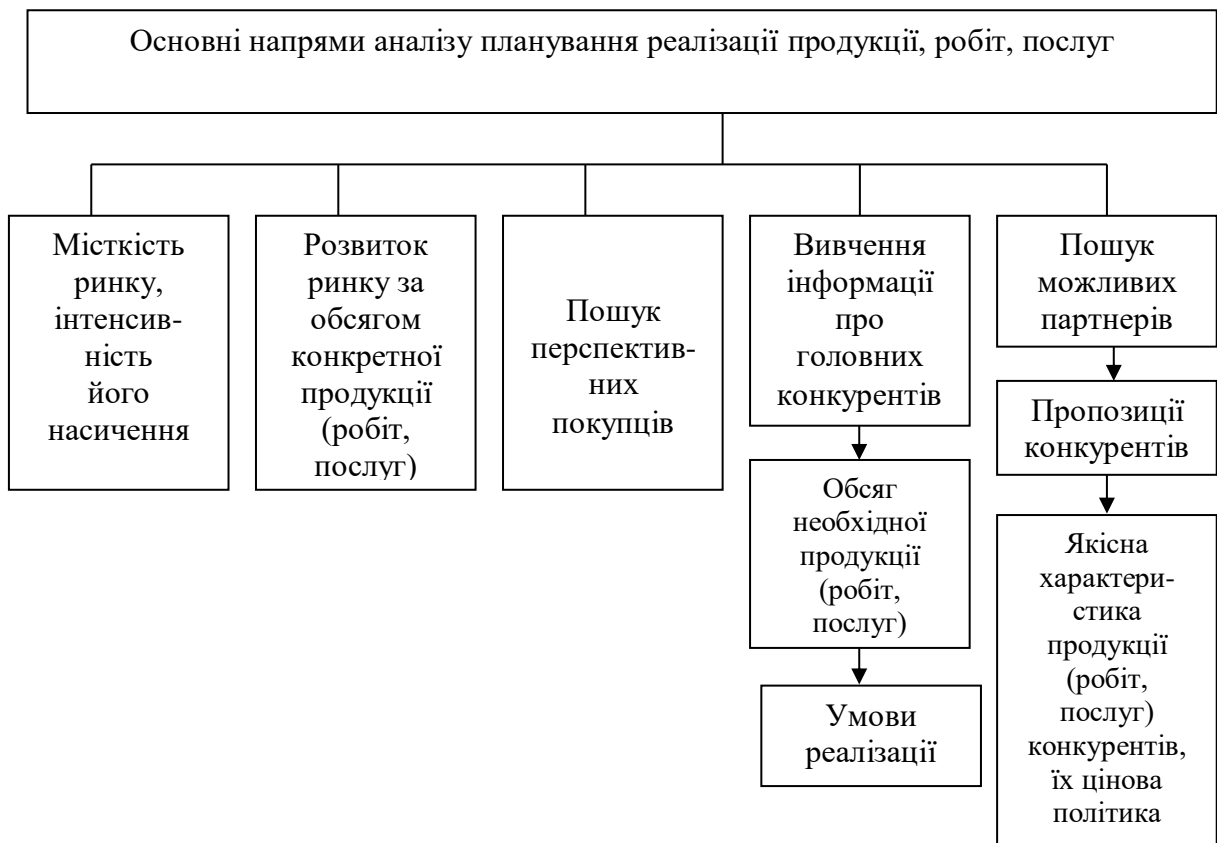

Рис. 2.3. Основні напрями аналізу планів підприємства з реалізації продукції на ринку

Джерела: [34]

До основних завдань аналізу відносяться вирішення питання щодо:

- вивчення економічної обґрунтованості обсягів виробництва;
- перевірки відповідності планів та прогнозів щодо здійснення операційної діяльності відповідно до попиту та іншим умовам ринку;
- аналізу виконання умов договорів або контрактів за попередній період (розширення або подовження договорів може принести підприємству максимальну вигоду за умов існуючих можливостей);
- оцінки рівня виконання планових завдань щодо виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг за обсягом, номенклатурою та асортиментом, кількісними та якісними показниками;
- виявлення додаткових резервів підвищення ефективності використання активів, праці тощо;

- розробка пропозицій щодо прийняття оптимальних управлінських рішень щодо здійснення виробничої діяльності.

2.2 Методика аналізу доходів від операційної діяльності ДП «АНТОНОВ»

Аналіз структури та динаміки доходів, з якого починається більшість аналітичних процедур, може бути якісним та кількісним. Для повноти аналізу зміни у структурі та динаміці доходів вивчають за тривалий період, визначаючи абсолютні та відносні відхилення. На різних стадіях аналізу показники фінансових результатів можуть виконувати різні функції:

- результативних показників діяльності підприємства;
- чинника формування фінансових результатів;
- ознаки формування та використання складових фінансових результатів;
- ступеня досягнення кінцевого результату.

В рамках предмету дослідження розглянемо ті показники, що характерні для діяльності ДП «Антонов», які пов'язані з доходами від операційної діяльності.

Аналіз формування фінансового результату за даними про дохід від операційної діяльності доцільно провести у порівнянні з собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), що дозволить оцінити достатність обсягу реалізації для покриття понесених витрат (табл. 2.2) (Додатки А, Б). Інформаційною базою для проведення аналізу основних показників формування фінансового результату від операційної діяльності являється показники Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) [21].

Чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг) являється основним показником, який позитивно впливає на фінансовий результат від операційної діяльності.

За даними фінансових звітів за 2018-2020 роки цей показник значно знизився протягом 2019 року з 8943214 тис. грн. до 5996142 тис. грн., тобто на 2947072 тис. грн. (32,95%) (Додаток Б, В).

Таблиця 2.2

Показники формування фінансового результату від операційної діяльності ДП «Антонов» за 2018-2020 рр., тис. грн.

Показник	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення	
				2019 р. від 2018 р.	2020 р. від 2019 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	8943214	5996142	7513302	-2947072	+1517160
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	6029356	3540973	4618846	-2488383	+1077873
Валовий прибуток	2913358	2455169	2894456	-458189	+439287
Інші операційні доходи	1277361	528105	326158	-749256	-201947
Адміністративні витрати	237264	283439	221656	+46175	-61783
Витрати на збут	279007	182046	64102	-96961	-117944
Інші операційні витрати	1400571	1723265	133086	+322694	-1590179
Фінансовий результат від операційної діяльності	894524	2273877	1601770	+1379353	-672107

Джерела: [21]

Позитивним фактом у діяльності авіаційного підприємства за 2020 рік стало зростання чистого доходу на 1517160 тис. грн. (25,3%). Таким чином, темпи зростання чистого доходу у 2020 році по відношенню до 2019 року на 25,3% не відповідають зниженню цього показника у 2019 році у порівнянні з 2018 роком на 32,95%.

Динаміка собівартості реалізованої продукції (робіт, послуг) авіаційного підприємства у загальному вигляді відповідає змінам чистого доходу за ці періоди. У 2019 році собівартість реалізації продукції (робіт, послуг) знизилася на 2488383 тис. грн., що є позитивним явищем у діяльності підприємства за умов незначного зменшення обсягу діяльності, темпи зниження собівартості у

2019 році дорівнює 41,27 %. За 2020 рік відбулося зростання собівартості реалізації продукції (робіт, послуг) на 1077873 тис. грн. (30,44 %), що майже відповідає темпам зростання доходів від реалізації за аналогічний період. Це підтверджує вплив фактичного обсягу реалізації на представлені показники та їх взаємозалежність.

Відповідно валовий прибуток, який розраховується як різниця між чистим доходом та собівартістю реалізації, зменшився у 2019 році на -458189 тис. грн. через зменшення обсягу реалізації та відмічено зростання цього показника у 2020 році на 439287 тис. грн., що відповідає обсягу здійсненої реалізації продукції, наданим послугам та виконаним роботам.

Інші операційні доходи ДП «Антонов», значення яких є незначними по відношенню до чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) збільшилися у 2019 році на 749256 тис. грн.. (58,66 %), у 2020 році відмічається зниження цих доходів на 201947 тис. грн. (38,24 %).

Для визначення впливу усіх основних показників на фінансовий результат від операційної діяльності проаналізовано динаміку витрат від операційної діяльності. Адміністративні витрати у 2019 році збільшилися на 46175 тис. грн., у 2020 році цей вид витрат зменшився на 61783 тис. грн. Витрати на збут за три роки поступово знижувалися на 96961 тис. грн. у 2019 році по відношенню до 2018 року та 117944 тис. грн. на кінець 2020 року. Зниження витрат, які пов'язані з операційною діяльністю, позитивно впливають на основний фінансовий результат від операційної діяльності. Інші операційні витрати зросли у 2019 році на 322694 тис. грн. та значно знизилися у 2020 році (на 1590179 тис. грн.).

За рахунок вказаних змін відбулося зростання прибутку від операційної діяльності у 2019 р. на 1379353 тис. грн., та зниження фінансового результату на 672107 тис. грн. у 2020 р.

На рис. 2.4 наглядно продемонстровано співвідношення основних показників, які включають доходи від операційної діяльності суб'єкта господарювання: чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг), валовий

прибуток – результат здійснення реалізації, фінансовий результат від операційної діяльності, тобто реалізації продукції, надання послуг, виконання робіт. Вказані діаграми демонструють значний вплив чистого доходу від реалізації як базовий показник, що впливає на прибуток підприємства. Взаємозалежність цих показників підтверджує їх рівномірна зміна. Виключення складає фінансовий результат від операційної діяльності, доля якого збільшилася у 2019 році по відношенню до 2018 року.

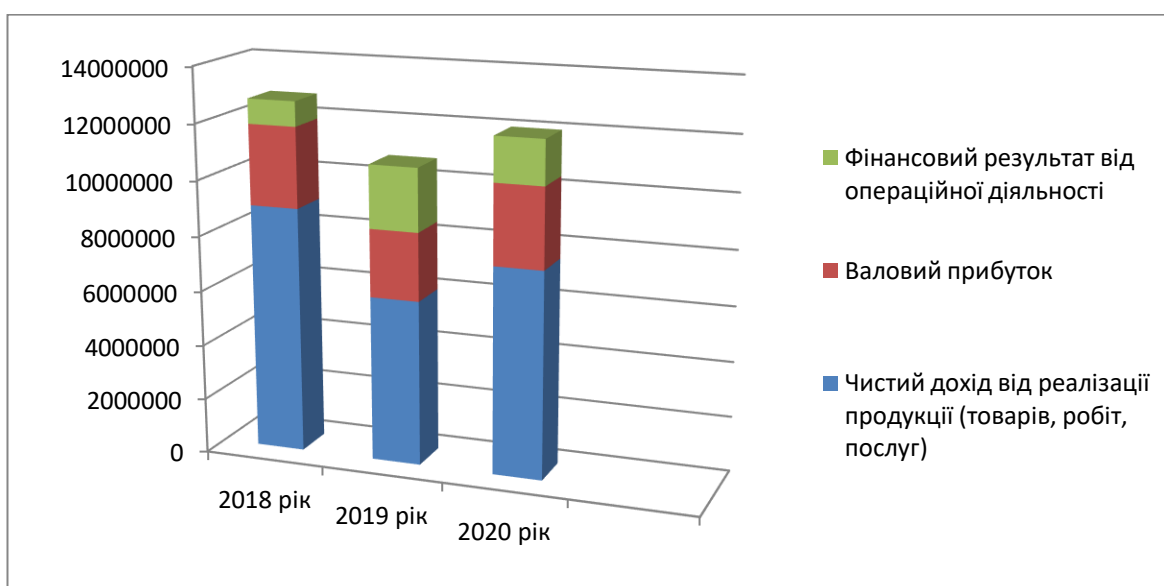

Рис. 2.4. Динаміка показників формування фінансового результату від операційної діяльності ДП «Антонов» за 2018-2020 рр.

Джерела: [21]

За даними Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) за кожний звітний період 2020 року проведено аналіз динаміки складових фінансового результату від операційної діяльності (табл. 2.3).

Проведений аналіз свідчить про зростання результатів операційної діяльності протягом 2020 року. Так чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг) збільшився на 1670079 тис. грн. у другому кварталі, на 180537 тис. грн. у третьому кварталі та на 2408673 тис. грн. в кінці 2020 року. За аналізований період відмічається збільшення інших операційних доходів за перші три

квартали (на 264570 та 59027 тис. грн. відповідно) та зменшення інших операційних доходів у четвертому кварталі на 25801 тис. грн.

Таблиця 2.3

Аналіз динаміки доходів від операційної діяльності ДП «Антонов» за показниками за кожний квартал 2020 року, тис. грн.

Показник	2020 р.				Відхилення		
	I кв.	I півріччя.	III кв.	рік	I півріччя від I кв.	III кв. від I півріччя	Річна від III кв.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1854013	3524092	5104629	7513302	1670079	180537	2408673
Інші операційні доходи	28362	292932	351959	326158	264570	59027	-25801
Фінансовий результат від операційної діяльності	1882375	3817024	5456588	7839460	1934649	1639564	2382872

Джерело: [21]

За рахунок зростання складових формування фінансового результату відбулося зростання загального фінансового результату від операційної діяльності на кінець другого кварталу на 1934649 тис. грн., на кінець третього кварталу, на кінець року – на 2382872 тис. грн. Означена динаміка свідчить про зростання обсягів реалізації продукції, робіт, послуг, що є позитивним фактом у діяльності ДП «Антонов»

На рис. 2.5 представлена динаміка структури доходів від операційної діяльності ДП «Антонов» за 2018-2020 рр.

Побудована діаграма демонструє, що у складі загальних операційних доходів чистий дохід від операційної діяльності значно перевищує інші операційні доходи.

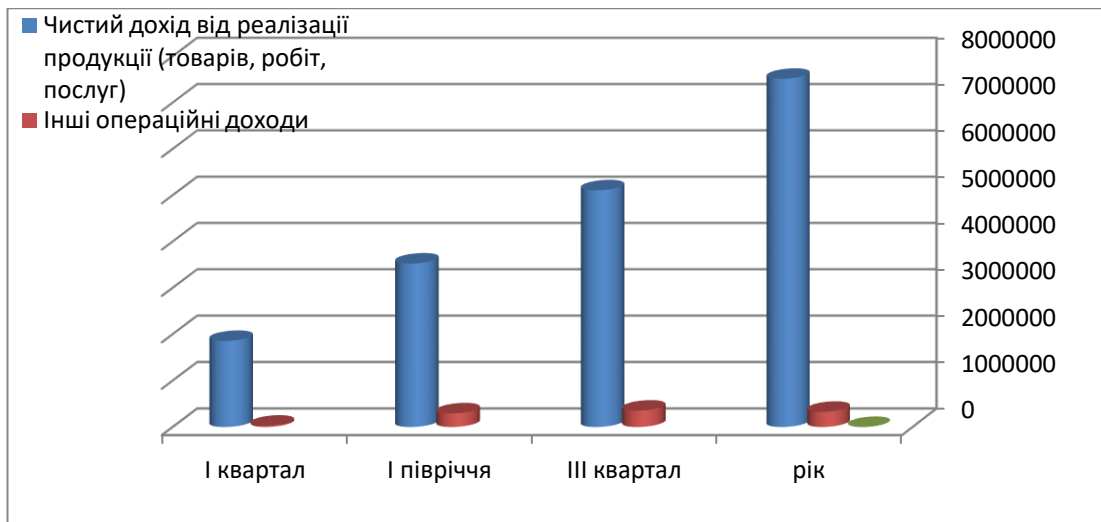

Рис. 2.5 Динаміка складових доходів від операційної діяльності ДП «Антонов» протягом 2020 року
Джерело: [21]

Протягом 2020 року вказані показники зростали відносно пропорційно, що свідчить про збереження структури доходів від операційної діяльності.

2.3 Аналіз показників рентабельності реалізації продукції авіаційного підприємства

Економічні показники являються важливим інструментом оцінки, планування та стратегії управління діяльністю господарюючого суб'єкта. В економічній літературі розглядається класифікація показників за різними ознаками:

- за економічним змістом;
- характером відображення операцій та процесів;
- способом вимірювання;
- ступенем охоплення;
- місцем у причинно-наслідкових зв'язках [33].

Усі показники, на яких побудовано аналітичні процедури, взаємопов'язані та взаємозумовлені, вивчаються в комплексі і це передбачає відповідну їх систематизацію. У свою чергу система показників представляє собою впорядковану множину, де формується кількісна або якісна характеристика господарської діяльності, має властивості звітності та пов'язана з іншими показниками, але не дублює їх.

До характерних особливостей методу економічного аналізу належить визначення та вимірювання взаємозв'язку між об'єктивними показниками. Іноді нехтування таким взаємозв'язком може привести до некоректних висновків та ефективності проведених аналітичних процедур. Тому в економічних дослідженнях жодне явище не може бути правильно інтерпретоване, якщо воно розглядається ізольовано, без зв'язку з іншими. Не можна також на основі окремо взятого явища робити загальні висновки про тенденцію розвитку об'єкта в цілому. Такий підхід призводить, як правило, до фальсифікованих висновків.

Це стосується аналізу доходів від операційної діяльності. Цей об'єкт не логічно розглядати окремо від фінансових результатів (прибутку), тому що рівень доходів та витрат формує фінансовий результат діяльності підприємства. Одним із важливих показників діяльності будь-якого підприємства є рентабельність – відносний показник.

В економічній літературі представлено багато показників рентабельності, але у зв'язку з реалізацією товарів найбільш точним являється рентабельність реалізації. Цей показник дозволяє розглянути вплив факторів реалізації та відображає взаємозв'язок доходу і прибутку. Треба підкреслити, що операційною діяльністю виробничих підприємств, яким є базове підприємство, являється реалізація виробництва та реалізація продукції, виконання робіт та надання послуг. Тому аналізувати доходи від операційної діяльності треба у зв'язку з аналізом реалізації продукції, формування фінансового результату від операційної діяльності та інших факторів впливу на загальний фінансовий результат діяльності підприємства.

Економічним позитивним підсумком виробничо-фінансової діяльності підприємств є прибуток, за яким визначають рівень рентабельності. Прибуток, на розмір якого впливають доходи від операційної діяльності, характеризує ефективність господарювання підприємства за всіма напрямками його діяльності: виробничою, збутовою, постачальною. Він становить основу економічного розвитку підприємства і зміцнення його фінансових відносин з партнерами. Окрім цього, прибуток є основним джерелом фінансування розвитку підприємства, найвагомим джерелом його інвестиційної привабливості [32].

Вибір інструментарію економічного аналізу здебільшого залежить від характеру зв'язків між явищами та об'єктами, операціями, процесами та результатами. Якщо взаємозв'язок між результативним показником та чинниками, що його визначають, має функціональний характер, в аналітичній практиці використовують прийоми елімінування. Елімінування означає усунення впливу всіх, крім одного, факторних показників (чинників) на величину результативного показника [33].

Цей прийом виходить з умовного визнання того, що всі фактори змінюються незалежно один від одного: спочатку змінюється один, а всі інші залишаються без зміни; потім змінюються два; потім три і так далі за незмінних інших. Це дає змогу визначити вплив кожного фактора на величину результативного показника окремо.

В аналітичній практиці в залежності від моделі представлення об'єкта дослідження широко застосовуються наступні прийоми елімінування:

- спосіб ланцюгових підстановок;
- спосіб абсолютних різниць;
- спосіб відносних різниць;
- індексний спосіб.

Найбільш універсальним є спосіб ланцюгових підстановок, він використовується для розрахунку впливу факторів в усіх типах факторних моделей.

З метою поступової заміни базисної величини кожного факторного показника визначають низку умовних величин результативного показника.

Вплив кожного факторного показника на результативний знаходять як різницю між умовними показниками.

Для оцінки господарсько-фінансової діяльності підприємства, ефективності реалізації недостатньо використовувати тільки показники прибутку. Річ у тім, що в умовах переходу до ринку підприємства намагаються всіляко збільшувати прибуток, що досить часто пов'язано з негативними явищами [35]. Деякі підприємства обрали спосіб одержання прибутку здебільшого шляхом не вигідних для споживачів змін умов поставки або підвищення цін. Тому для оцінки інтенсивності та ефективності реалізації використовують показники рентабельності.

Показники рентабельності характеризують ефективність роботи підприємства в цілому, дохідність або прибутковість різних напрямків діяльності (виробничої, фінансової, інвестиційної), окупність витрат тощо. Вони більш повно, ніж прибуток, характеризують кінцеві результати господарювання, адже їх величина відображає співвідношення ефекту з фактичними або використаними ресурсами. Їх використовують для оцінки діяльності підприємства і як інструмент в інвестиційній політиці та ціноутворенні.

Показники рентабельності також характеризують ефективність понесених витрат підприємства, які пов'язані з придбанням та реалізацією активів, виконанням робіт та наданням послуг. У той же час ці показники відображають рівень використання активів підприємства, що фактично придбано та використано суб'єктом господарювання.

Рівень рентабельності реалізації продукції, робіт та послуг обчислюють відношенням прибутку від операційної діяльності або чистого прибутку до чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) (ф. 2.2, 2.3)

$$P = \frac{\Pi p}{Bp}, \quad (2.2)$$

$$P = \frac{Чп}{Вр}, \quad (2.3)$$

де P – рентабельність реалізації;

$П_p$ – прибуток від реалізації;

$В_p$ – виручка від реалізації.

Показники рентабельності характеризують дохідність операції з реалізації продукції, робіт, послуг та визначають яку суму прибутку отримує підприємство з кожної гривні реалізації продукції. Для аналізу показників рентабельності реалізації використовують інформацію:

- бізнес-планів підприємства;
- ф. № 2 «Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід)»;
- планові та звітні розрахунки;
- інформацію про ціни на продукцію, роботи, послуги.

Аналіз передбачає оцінку показників рентабельності, вивчення їх динаміки та визначення резервів зростання прибутковості діяльності підприємства. Оцінка показників рентабельності проводиться методом порівняння фактичного їх рівня з плановим, прогнозованим. Зокрема факторний аналіз дозволяє визначити вплив факторних показників (чинників) на рівень рентабельності [35]. Вплив цих факторів на відхилення за рівнем рентабельності визначається методом ланцюгових підстановок. Вихідні дані для аналізу рентабельності реалізації продукції, робіт, послуг ДП «Антонов» за 2018-2020 рр. представлено у табл. 2.4.

Використання методу ланцюгових підстановок починається з розрахунку умовних результативних показників, для визначення яких за базові використовують планові та фактичні дані. Кількість умовних результативних показників дорівнює кількості факторних показників (ф. 3.4, 3.5).

У випадку використання даних фінансової звітності, яка складається за певний період, плановими даними (базовими) можна використовувати показники за перший досліджуваний рік.

Вихідні дані для аналізу рентабельності реалізації продукції

ДП «Антонов»

Показник	2019 рік	2020 рік	Абсолютне відхилення
Прибуток від реалізації продукції (фінансовий результат від операційної діяльності), тис. грн.	5996142	7513302	+1517160
Дохід від реалізації продукції, тис. грн.	2273877	1601770	-672107
Рентабельність реалізації продукції, %	2,6369	4,6906	+2,0537

Фактичними даними за цих умов можуть бути дані за останній період. Розрахунок першого умовного показника рентабельності реалізації продукції, робіт, послуг за даними фінансової звітності ДП «Антонов» за 2019-2020 рр. дорівнює

$$P_{ум1} = \frac{Прф}{Дрпл} = \frac{7513302}{2273877} = 3,3042$$

де $P_{ум1}$ - перший умовний показник,

$Прф$ – фактичне значення прибутку від реалізації продукції (фінансового результату від операційної діяльності);

$Дрпл$ – планове значення чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг).

$$P_{ум2} = \frac{Прф}{Дрф} = \frac{7513302}{1601770} = 4,6906,$$

де $P_{ум2}$ - другий умовний показник,

$Прф$ – фактичне значення прибутку від реалізації продукції (фінансового результату від операційної діяльності);

$D_{рф}$ – планове значення чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг).

Останній умовний показник дорівнює фактичному розміру рентабельності, тобто рентабельності реалізації за 2020 рік.

Вплив чинників (факторних показників) розраховується як різниця між умовним показником та відповідним плановим показником. Вплив прибутку від операційної діяльності на рівень рентабельності визначається різницею між першим умовним показником та базовим показником:

$$P_{ум1} - P_{пл} = 3,3042 - 2,6369 = 0,6673$$

Вплив доходів від реалізації продукції (робіт, послуг) на рівень рентабельності визначається різницею між даними за 2020 р. та першим умовним показником:

$$P_{ум2} - P_{ум1} = 4,6906 - 3,3042 = 1,3864$$

Перевіркою правильного використання методу ланцюгових підстановок є розрахунок алгебраїчної суми відхилень рентабельності реалізації за рахунок обох факторних показників (прибутку від реалізації та доходу від реалізації). Такий підсумок має збігатися з абсолютним відхиленням результативного показника (рентабельності реалізації продукції, робіт, послуг):

$$0,6673 + 1,3864 = 2,0537, \text{ що підтверджує правильність розрахунків.}$$

Результати розрахунків дозволяють дійти висновку, що збільшення прибутку від реалізації продукції на 1517160 тис. грн. призвело до зростання рентабельності на 0,6673, зменшення доходів на 672107 тис. грн. збільшило рівень рентабельності на 1,3864.

Таким чином, резервами збільшення рентабельності реалізації продукції є збільшення прибутку від реалізації продукції, робіт, послуг (фінансового

результату від операційної діяльності). У зв'язку з тим, що фінансовий результат від операційної діяльності також залежить крім рівня доходів від собівартості продукції, то зниження собівартості позитивно впливає на прибутковість операційної діяльності.

Щоб визначити напрями збільшення прибутковості реалізації, у процесі аналізу доцільно визначити питому вагу різних видів продукції у рівні прибутку від реалізації та доходу. Це дозволить визначити найбільш прибуткові види продукції, виконаних робіт, наданих послуг та більш детально проаналізувати саме ці питання.

ВИСНОВКИ

За результатами проведеного дослідження сформульовано наступні висновки:

1. Аналіз положень МСБО та МСБО дозволив порівняти порядок визначення доходів від операційної діяльності, особливості їх оцінки та класифікації. Щодо визнання та оцінки національні та міжнародні стандарт висувають схожі вимоги щодо критеріїв визнання та оцінки доходів від операційної діяльності. Тракткування поняття «дохід» у МСФЗ та Н(П)СБО майже ідентичне, що підтверджує відповідність вимогам законодавчих актів України. Відносно класифікації доходів, то національної облікової системою передбачена більша деталізація цього об'єкту, що дозволяє розширити інформацію про доходи на певних рахунках бухгалтерського обліку та статтях фінансової звітності. Інформаційне забезпечення обліку доходів від операційної діяльності ґрунтується на використанні достовірної інформації за якісними та кількісними показниками. Аналіз законодавчо-нормативних актів дозволив виділити основні, які забезпечують організацію та ведення обліку доходів від операційної діяльності.

2. Розглянуті особливості ведення обліку доходів від операційної діяльності за умов застосування журнально-ордерної форми ведення бухгалтерського обліку. Розглянутий порядок організації синтетичного обліку операційних доходів на ДП «Антонов» відповідає вимогам нормативних документів та положенням облікової політики підприємства. Використання інформаційних технологій для здійснення облікового процесу забезпечує точність процесів збору та передачі інформації, прискорює механізм обробки інформації та дозволяє в будь-який момент за запитом формувати документи з бухгалтерського обліку. Поряд з спеціалізованими програмами для автоматизації облікового процесу на підприємстві також використовуються програми офісного пакету Microsoft Office.

3. В рамках предмету дослідження розглянемо ті показники, що характерні для діяльності ДП «Антонов», які пов'язані з доходами від операційної діяльності. Аналіз формування фінансового результату за даними про дохід від операційної діяльності проведено у порівнянні з собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), що дозволяє оцінити достатність обсягу реалізації для покриття понесених витрат. Інформаційною базою для проведення аналізу основних показників формування фінансового результату від операційної діяльності.

4. Чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг) являється основним показником, який позитивно впливає на фінансовий результат від операційної діяльності. А даними фінансових звітів за 2018-2020 роки цей показник значно знизився протягом 2019 року з 8943214 тис. грн. до 5996142 тис. грн., тобто на 2947072 тис. грн. (32,95%). Позитивним фактом у діяльності авіаційного підприємства за 2020 рік стало зростання чистого доходу на 1517160 тис. грн. (25,3%). Таким чином, темпи зростання чистого доходу у 2020 році по відношенню до 2019 року на 25,3% не відповідають зниженню цього показника у 2019 році у порівнянні з 2018 роком на 32,95%. Проведений аналіз свідчить про зростання результатів операційної діяльності протягом 2020 року. Так чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг) збільшився на 1670079 тис. грн. у другому кварталі, на 180537 тис. грн.. у третьому кварталі та на 2408673 тис. грн. в кінці 2020 року. За аналізований період відмічається збільшення інших операційних доходів за перші три квартали (на 264570 та 59027 тис. грн.. відповідно) та зменшення інших операційних доходів у четвертому кварталі на 25801 тис. грн.

5. За рахунок зростання складових формування фінансового результату відбулося зростання загального фінансового результату від операційної діяльності на кінець другого кварталу на 1934649 тис. грн., на 1639564 тис. грн. на кінець третього кварталу, на кінець року – на 2382872 тис. грн. Означена динаміка свідчить про зростання обсягів реалізації продукції, робіт, послуг, що є позитивним фактом у діяльності ДП «Антонов». Проведений аналіз

демонструє, що у складі загальних операційних доходів чистий дохід від операційної діяльності значно перевищує інші операційні доходи. Протягом 2020 року вказані показники зростали відносно пропорційно, що свідчить про збереження структури доходів від операційної діяльності.

6. Економічним позитивним підсумком виробничо-фінансової діяльності підприємств є прибуток, за яким визначають рівень рентабельності. Прибуток, на розмір якого впливають доходи від операційної діяльності, характеризує ефективність господарювання підприємства за всіма напрямками його діяльності: виробничою, збутовою, постачальною. Аналіз доходів від операційної діяльності логічно розглядати у співвідношенні до фінансових результатів (прибутку), тому що рівень доходів та витрат формує фінансовий результат діяльності підприємства. Одним із важливих показників діяльності будь-якого підприємства є рентабельність. Показники рентабельності також характеризують ефективність понесених витрат підприємства, які пов'язані з придбанням та реалізацією активів, виконанням робіт та наданням послуг. У той же час ці показники відображають рівень використання активів підприємства, що фактично придбано та використано суб'єктом господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / Ф.Ф. Бутинець. Вид. 2-е, доп. і перероб. Житомир: ЖІТІ, 2011. 640 с.
2. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально-практичний посібник / За ред. С.Ф. Голова. Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2014. 768 с.
3. Організація та методика економічного аналізу: Навчальний посібник для бакалаврів всіх напрямків підготовки. Одеса, ОДЕУ. 2010. 351 с
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід», затверджено затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999 № 299. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99> (дата звернення 21.05.2021).
5. Аналіз господарської діяльності підприємства : навч. посібник / Н.Б. Кащена [та ін.] Харк. держ. ун-т харч. та торг. Харків, 2013. 396 с.
6. Карпова В. Зміна методу оцінки доходів: як прийняти виважене рішення. URL: http://bz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/BZ009168 (дата звернення 22.05.2021).
7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення 19.05.2021).
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 «Дохід» URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025#Text (дата звернення 19.05.2021).
9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 11 «Будівельні контракти». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_017#Text (дата звернення 20.05.2021).
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 «Будівельні контракти», затверджено затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2001 № 205. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01#Text> (дата звернення 20.05.2021).

11. Організація бухгалтерського обліку. Навчальний посібник / Ф.Ф. Бутинець, О.В. Олійник, М.М. Шигун, С.М. Шулепова; 4-ге вид., доп. і перероб. Житомир: ЖІТІ, 2011. 276 с.

12. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV зі змінами та доповненнями. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 18.05.2021).

13. Дмитрук Н.М. Сутність, склад та напрями вдосконалення обліку доходів від операційної діяльності на промислових підприємствах. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2014/5> (дата звернення 22.05.2021).

14. Інструкція про безготівкові розрахунки в національній валюті України. Затверджена Постановою Правління Національного банку України від 21.01.04№ 22: URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04> (дата звернення 20.05.2021).

15. Волошина О.А., Кордзация П.А., Даценко С.М., Ульченко А.М. Методичні підходи до аналізу доходів підприємства та факторів їх формування. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/49.pdf (дата звернення 24.05.2021 р.).

16. Афанас'єва І.І., Розмислов О.М. Сучасні тенденції трансформації управлінського обліку. *Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій: Серія «Економіка і управління»*. Вип. 48. К.: ДУІТ, 2020. С. 77-86. DOI: 10.32703/2664-2964-2020-48. URL: <https://files.duit.edu.ua/uploads/%D0%A1%D0%B0%D0%B9%D1%82> (дата звернення 21.05.2021 р.).

17. Кірейцев Г.Г. Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки: [монографія] / Г. Г. Кірейцев. Житомир: ЖДТУ, 2007. 236 с.

18. Ярмоліцька О.В., Малишкін О.І., Шуляренко С.М. Аналіз прагматичних аспектів системи фінансової звітності за МСФЗ у форматі XBRL. *Збірник наукових праць Державного університету інфраструктури та технологій. Серія «Економіка і управління»*. 2020. Вип. 47.

С. 114-119. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpdetut_eiu_2020_47_13 (дата звернення 21.05.2021 р.).

19. Афанас'єва І.І. Впровадження положень директив ЄС в Україні. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*, № 3 (233), 2017. С. 9-12. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21RE F=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03= FILA=&2_S21STR=VSUNU_2017_3_3 (дата звернення 21.05.2021 р.).

20. Малюга Н.М. Бухгалтерський облік в Україні: теорія й методологія, перспективи розвитку: Моногр. / Н. М. Малюга. Житомир: ЖДТУ, 2005. 548 с.

21. Офіційний сайт ДП «Антонов». URL: <https://www.antonov.com/activity> (дата звернення 23.05.2021 р.).

22. Левицька О.В. Відображення результатів діяльності у формах фінансової звітності підприємства. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum./Ecan/2010 (дата звернення 19.05.2021).

23. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення 22.05.2021).

24. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. №436-IV із змінами та доповненнями. URL: zakon.rada.gov.ua/go/436-15 (дата звернення 23.05.2021).

25. Про затвердження методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства від 27.06.2013 №635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення 19.05.2021).

26. Пархоменко В.М. Достовірність фінансової звітності. *Розвиток бухгалтерського обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки: збірник матеріалів ІХ Міжнар. наук.-практ. конф.* (26 лютого 2015 р., м. Київ) / відп. за вип. Б.В. Мельничук. Київ: ННЦ «ІАЕ». 2015. С. 315–319.

27. Про затвердження методичних рекомендацій щодо заповнення форм звітності, наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/mf13020?a> (дата звернення 23.05.2021).

28. Ю.О. Ночовна. Особливості розкриття інформації про фінансові результати у фінансовій звітності за національними та міжнародними стандартами. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/97.pdf (дата звернення 25.05.2021).

29. Про затвердження методичних рекомендацій щодо заповнення форм звітності, наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/mf13020?a> (дата звернення 25.05.2021).

30. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. 2-ге вид., стер. К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. 378 с.

31. Волошина О.А., Кордзація П.А., Даценко С.м., Ульченко А.М. Методичні підходи до аналізу доходів підприємства та факторів їх формування. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/49.pdf (дата звернення 26.05.2021).

31. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 243 с.

32. Єгорова О. В., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник Ю. М. Економічний аналіз: навч. посіб. Полтава : РВВД ПДАА, 2018. 290 с. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1260/1/%D0%95%D0%BA%> (дата звернення 25.05.2021).

33. Тарасенко Н.В. Економічний аналіз діяльності промислового підприємства. Львів: ЛБІ НБУ, 2000. 485 с.

34. Діденко Л. В. Методичні підходи до аналізу доходів і витрат банку / Л. В. Діденко, М. О. Юзвина // *Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України*, 2012. № 2. С. 100-108. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21RE (дата звернення 26.05.2021).

35. Кузьмінська К.І. Організація та методика економічного аналізу: Навчальний посібник для бакалаврів всіх напрямків підготовки. Одеса: ОДЕУ, 2010. 351 с.

ДОДАТОК А

ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "АНТОНОВ"

ОКРЕМИЙ ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)

за рік, що закінчився 31 грудня 2019 року

(суми наведені в тисячах гривень, якщо не зазначено інше)

Підприємство ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "АНТОНОВ"

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2019	12	31
14307529		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2019 рік

Форма № 2

Код за ДКУД

1801001

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	№ примітки	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	2а	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	29	5 996 142	8 943 214
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		(3 540 973)	(6 029 856)
Валовий:				
Прибуток	2090		2 455 169	2 913 358
Збиток	2095			
Інші операційні доходи	2120	30	628 105	1 277 361
Адміністративні витрати	2130	31	(283 439)	(237 264)
Витрати на збут	2150	32	(182 046)	(279 007)
Інші операційні витрати	2180	33	(1 723 265)	(1 400 571)
Фінансові результати від операційної діяльності:				
Прибуток	2190		894 524	2 273 877
Збиток	2195			
Дохід від участі в капіталі	2200		-	26 060
Інші доходи	2240	35	63 027	61 882
Фінансові витрати	2250	34	(39 605)	(98 957)
Інші витрати	2270		(3 735)	(3 102)
Фінансові результати до оподаткування:				
Прибуток	2290		914 211	2 259 760
Збиток	2295			
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	28	(175 544)	(399 181)
Чистий фінансовий результат:				
Прибуток	2350		738 667	1 860 579
Збиток	2355			

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	№ примітки	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	2а	3	4
Накопичені курсові різниці	2410		(52)	(1)
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		386	-
Інший сукупний дохід	2445		-	1
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		334	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		334	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		739 001	1 860 579

Примітки, що додаються на сторінках 20-68, є невід'ємною частиною цієї фінансової звітності.

ДОДАТОК Б

Підприємство ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "АНТОНОВ"
(найменування)Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2020	04	01

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за I Квартал 2020 р.Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 148 400	1 689 425
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(987 629)	(1 272 280)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	160 771	417 145
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	198 415	47 215
у тому числі:	2121	-	-
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю			
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	-
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(51 392)	(65 925)
Витрати на збут	2150	(21 105)	(57 367)
Інші операційні витрати	2180	(84 992)	(139 257)
у тому числі:	2181	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	201 697	201 811
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	21 526	15 506
у тому числі:	2241	124	159
дохід від благодійної допомоги			
Фінансові витрати	2250	(8 852)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(20 235)	(614)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

ДОДАТОК В

Підприємство ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО "АНТОНОВ"

Дата (рік, місяць, число)

КОДИ		
2021	01	01

за ЄДРПОУ

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2020 р.Форма N2 Код за ДКУД **1801003**

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	7 513 302	5 996 142
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	-
премії підписані, валова сума	2011	-	-
премії, передані у перестраховання	2012	-	-
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	-
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	-
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4 618 846)	(3 540 973)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	-
Валовий:			
прибуток	2090	2 894 456	2 455 169
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	-
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	-
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	326 158	628 105
у тому числі:			
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	-
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	3	19
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(221 656)	(283 439)
Витрати на збут	2150	(64 102)	(182 046)
Інші операційні витрати	2180	(1 333 086)	(1 723 265)
у тому числі:			
витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	-
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	349	822
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	1 601 770	894 524
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	-	-
Інші доходи	2240	69 817	63 027
у тому числі:			
дохід від благодійної допомоги	2241	496	620
Фінансові витрати	2250	(28 379)	(39 605)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(369 142)	(3 735)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

